Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Møteinnkalling

Utvalg:	**Øvre Dividal nasjonalparkstyre**
Møtested:	Høgtun Kulturklynge
Dato:	15.09.2026
Tidspunkt:	10:00-13:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 27/26	Saksframlegg - Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal NP og Dividalen LVO - godkjenning av innkalling og saksliste		2026/4090
ST 28/26	Saksframlegg - Nasjonalparkstyret i Øvre Dividal NP og Dividalen LVO - valg av representanter til å underskrive protokollen		2026/4090
ST 29/26	Saksframlegg - høringsinnspill - kommuneplanens arealdel 2026-2038 - Målselv kommune		2026/4090
ST 30/26	Saksframlegg - Øvre Dividal nasjonalpark - 2026-2029 - tillatelse til fangst av fjellrevvalper - Norsk institutt for naturforskning - NINA		2026/8650
ST 31/26	Saksframlegg - Øvre Dividal nasjonalpark - motorferdsel - 2026-2029 - tillatelse til helikopterlanding for fangst av fjellrevvalper - Norsk institutt for naturforskning - NINA		2026/8634
ST 32/26	Saksframlegg - Øvre Dividal og Rohkunborri NP - mulighetsstudie innfallsport Altevatnet		2026/3274
ST 33/26	Saksframlegg - Nasjonalparkstyrene i Midt-Troms - felles studietur 2027		2026/4090
	Delegert sak		
DS 10/26	Tillatelse - Øvre Dividal nasjonalpark - bruk av ATV og landing med helikopter - 2026 - vedlikehold av reingjerde - Stig Johannes Allas		2026/6447
	Referatsaker		
RS 5/26	Tilrådning om ny organisering - Øvre Dividal nasjonalpark - høring - utredning av alternativer for organisering av verneområdeforvaltere		2026/3970
RS 6/26	Presiseringer - Øvre Dividal nasjonalpark / Dividalen landskapsvernområde - skadefelling og lisensfelling i verneområder		2025/10773
ST 34/26	Eventuelt		

Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/4090-10

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 04.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	27/26	15.09.2026

Godkjenning av innkalling og saksliste

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret godkjenner innkalling og saksliste.

Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/4090-11

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 04.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	28/26	15.09.2026

Valg av representanter til å underskrive protokoll

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret velger [Navn foreslås av styret i møtet] sammen med styreleder Ragnhild Furebotten til å underskrive protokoll.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/4090-13

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 08.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	29/26	15.09.2026

Høringsinnspill - kommuneplanens arealdel 2026-2038 - Målselv kommune

Forvalters innstilling

Det fremmes ingen innstilling i saken. Styret bes drøfte saken og fatte eventuelt vedtak.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/8650-2

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 04.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	30/26	15.09.2026

Tillatelse til innfanging av fjellrevvalper i Øvre Dividal nasjonalpark – Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde gir Norsk institutt for naturforskning (NINA) dispensasjon fra verneforskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 punkt 3.1 til innfanging av inntil fire fjellrevvalper årlig fra inntil to hilokaliteter i perioden 15. juli til 30. september i årene 2026-2029. Dispensasjonen gis med hjemmel i verneforskriften § 4. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert og lagt til grunn for vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 7. Dispensasjonen gjelder på de vilkår som framgår av dette vedtaket.

Vilkår for dispensasjonen:

1. **Formål**
   Tillatelsen gjelder innfanging av fjellrevvalper til bruk i det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet for fjellrev som NINA driver på oppdrag fra Miljødirektoratet.

2. **Omfang**
   - Det kan fanges inn inntil fire fjellrevvalper per år.
   - Det kan gjennomføres fangst ved maksimalt to hilokaliteter per år.
   - Det skal ikke tas ut mer enn halvparten av valpene i et kull.
   - Det skal ikke tas ut mer enn tre valper fra samme kull.

3. **Tidsrom**
   Tillatelsen gjelder i perioden 15. juli til 30. september i årene 2026-2029.

4. **Vilkår i Miljødirektoratets tillatelse**
   Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med vilkårene fastsatt i Miljødirektoratets vedtak av 2. juli 2026 og brev angående justering av oppstartstidspunkt datert 6. august 2026.

5. **Varsling**
   Nasjonalparkforvalter og Fjelltjenesten skal varsles minimum 2 dager før hver transport. Varsling skjer med SMS til følgende mottakere:
   - Nasjonalparkforvalter (Kai Ove Kristiansen): tlf. 95 22 36 70
   - Fjelltjenesten (Nina Mosesen Hansen): tlf. 95 42 02 54

6. **Rapportering**
   Innen 1. desember hvert år skal det sendes en kort rapport til nasjonalparkstyret med opplysninger om gjennomført fangst.

Klageadgang:
Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet i Trondheim. Klage sendes gjennom styret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde i henhold til forvaltningslovens regler.

Søknad

Norsk institutt for naturforskning (NINA) søker om tillatelse til å fange inn fjellrevvalper i Øvre Dividal nasjonalpark i perioden 15. juli til 30. september hvert år i perioden 2026-2029.

Formålet med innfangingen er å styrke det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet for fjellrev gjennom rekruttering av dyr med verdifull genetisk bakgrunn. Innfangede valper skal enten inngå i avlsprogrammet eller benyttes i translokeringstiltak for å styrke genetisk variasjon i andre delbestander.

Det søkes om innfanging av inntil fire valper årlig fra inntil to hilokaliteter. Uttaket skal begrenses til maksimalt halvparten av kullet og ikke mer enn tre valper fra samme hi.

Regelverk

Søknaden må vurderes etter:

- Forskrift om vern av Øvre Dividal nasjonalpark
- Naturmangfoldloven (NML) – gir de overordnede miljørettslige prinsippene som skal vektlegges i dispensasjonsvurderinger.

Øvre Dividal nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 19. juni 1970. Formålet med vernet er å bevare et stort, sammenhengende område med innlandsnatur i den nordlige landsdelen med få tekniske inngrep. Vernet skal sikre stort økosystemmangfold, høyt biologisk mangfold, forekomst av mange sjeldne arter og verneverdige kulturminner.

Etter formålsparagrafen skal allmennheten gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålsparagrafen

slår videre fast at ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Etter verneforskriften § 3 punkt 3.1 er dyrelivet, herunder hi, reir og yngleplasser, fredet mot skade og unødige forstyrrelser. Innfanging av fjellrevvalper ved aktive hi omfattes av denne bestemmelsen og krever dispensasjon.

Verneforskriften § 4 gir forvaltningsmyndigheten adgang til å gjøre unntak fra vernebestemmelsene blant annet når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser eller i andre særlige tilfeller som ikke strider mot verneformålet.

Miljødirektoratet har i vedtak av 2. juli 2026 gitt NINA tillatelse til fangst, transport og utsetting av fjellrevvalper etter viltforskriften §§ 2-2 og 6-2, samt dispensasjon etter forskrift om fjellrev (*Vulpes lagopus*) som prioritert art § 3, med hjemmel i § 6 (2015). I vedtaket fremgår det at nødvendige tillatelser fra vernemyndighetene må foreligge før fangst kan gjennomføres. Nasjonalparkstyret må derfor foreta en selvstendig vurdering etter verneforskriften.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriftene. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Det foreligger et godt kunnskapsgrunnlag om fjellrevbestanden i regionen gjennom bestandsovervåking, registreringer gjennomført av Statens naturoppsyn og de vurderingene som er lagt til grunn i Miljødirektoratets vedtak. Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor som tilstrekkelig for å fatte vedtak, og kravet i naturmangfoldloven § 8 anses dermed oppfylt.

Ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt og virkningene av tiltaket er kjent, tillegges føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 begrenset vekt.

Miljødirektoratet har vurdert at innfanging av et begrenset antall fjellrevvalper er nødvendig for å opprettholde den genetiske kvaliteten i avlsprogrammet og bidra til å styrke den norske fjellrevbestanden. Direktoratet har videre konkludert med at tiltaket samlet sett vil ha en positiv effekt for arten. Nasjonalparkstyret legger disse vurderingene til grunn.

Formålet med Øvre Dividal nasjonalpark er blant annet å bevare biologisk mangfold og naturlig forekommende arter. Fjellreven er en del av dette artsmangfoldet. Det omsøkte tiltaket er direkte rettet mot bevaring av arten og vurderes derfor å støtte opp under verneformålet.

Selve innfangingen vil innebære kortvarige forstyrrelser ved de aktuelle hilokalitetene. Omfanget av uttaket er imidlertid begrenset både gjennom antall valper, antall hi og vilkårene

fastsatt av Miljødirektoratet. Uttaket vurderes derfor ikke å ha negative konsekvenser av betydning for den lokale bestanden eller funksjonen til de aktuelle hilokalitetene.

Tiltaket vil i liten grad påvirke vegetasjon, landskap eller andre verneverdier. Eventuelle virkninger på friluftslivet vil være begrenset til kortvarig aktivitet ved enkelte hilokaliteter. Påvirkningen vurderes som liten.

Ved vurderingen etter naturmangfoldloven § 10 er det lagt vekt på at tiltaket er av begrenset omfang og at den samlede belastningen på naturmangfoldet vurderes som liten. Samtidig vil tiltaket bidra til å styrke bevaringen av en sterkt truet art.

Naturmangfoldloven § 11 tillegges liten vekt i saken, da tiltaket ikke forventes å medføre miljøforringelse av betydning.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12, legger nasjonalparkstyret til grunn at fangstmetoder, håndtering og oppfølging skjer i samsvar med vilkårene fastsatt av Miljødirektoratet og utføres av personell med nødvendig kompetanse. Kravet til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes dermed som oppfylt.

Konklusjon

Det omsøkte tiltaket vurderes å være i samsvar med verneformålet for Øvre Dividal nasjonalpark. Nasjonalparkstyret legger særlig vekt på at tiltaket inngår i det nasjonale arbeidet med å bevare fjellrev, en truet art som er en del av nasjonalparkens naturlige artsmangfold.

Med de vilkår som følger av Miljødirektoratets vedtak og denne dispensasjonen vurderes tiltaket ikke å medføre nevneverdig skade på verneverdiene, herunder naturmangfoldet eller områdets verdi for friluftsliv. Styret finner på denne bakgrunn at vilkårene for dispensasjon etter verneforskriften § 4 er oppfylt. Søknaden om dispensasjon fra verneforskriften § 3 punkt 3.1 innvilges på de vilkår som framgår av vedtaket

Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/8634-2

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 04.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	31/26	15.09.2026

Tillatelse til helikopterlanding for fangst av fjellrevvalper - Norsk institutt for naturforskning - NINA

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde gir Norsk institutt for naturforskning (NINA) dispensasjon fra verneforskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 punkt 6.1 til bruk av helikopter i forbindelse med innfanging og transport av fjellrevvalper som del av det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet for fjellrev. Dispensasjonen gis med hjemmel i verneforskriften § 4. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert og lagt til grunn for vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 7. Dispensasjonen gjelder på de vilkår som følger av dette vedtaket.

Vilkår for dispensasjonen:

1. **Formål med tiltaket**
   Formålet med tiltaket er transport i forbindelse med fangst av fjellrever til det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet for fjellrev som NINA driver på oppdrag fra Miljødirektoratet.

2. **Omfang og tidsrom**
   Tillatelsen gjelder for perioden 2026–2029 i perioden 15. juli til 30. september hvert år, og omfatter inntil fire tur-retur helikopterflygninger fordelt på to hilokaliteter per år innenfor omsøkt landingsområde.

3. **Tilatelse fra miljødirektoratet**
   Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med vilkårene fastsatt i Miljødirektoratets vedtak av 2. juli 2026 og brev vedrørende justering av oppstartstidspunkt datert 6. august 2026.

4. **Varsling**
   Nasjonalparkforvalter og Fjelltjenesten skal varsles minimum 2 dager før hver transport. Varsling skjer med SMS til følgende mottakere:
   - Nasjonalparkforvalter (Kai Ove Kristiansen): tlf. 95 22 36 70
   - Fjelltjenesten (Nina Mosesen Hansen): tlf. 95 42 02 54

5. **Hensyn til tamrein og samiske rettigheter**
   NINA skal ta hensyn til eventuell tilstedeværelse av reinsdyr og unngå unødige forstyrrelser. Før hver transport skal NINA informere Lainiovuoma sameby ved Aslat Simma, tlf. +46 703962279.

Forutsetninger og merknader:

- Vedtaket fritar ikke for krav om særskilt dispensasjon etter motorferdselloven eller annet relevant regelverk. Dispensasjon etter motorferdselloven må søkes særskilt hos Målselv kommune.
- All motorferdsel i utmark skal begrenses til et minimum og utføres aktsomt for å unngå skade på natur og mennesker. Mislighold av vilkårene kan medføre inndragning av tillatelsen.

Klageadgang:
Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet i Trondheim. Klage sendes gjennom styret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde i henhold til forvaltningslovens regler.

Søknad

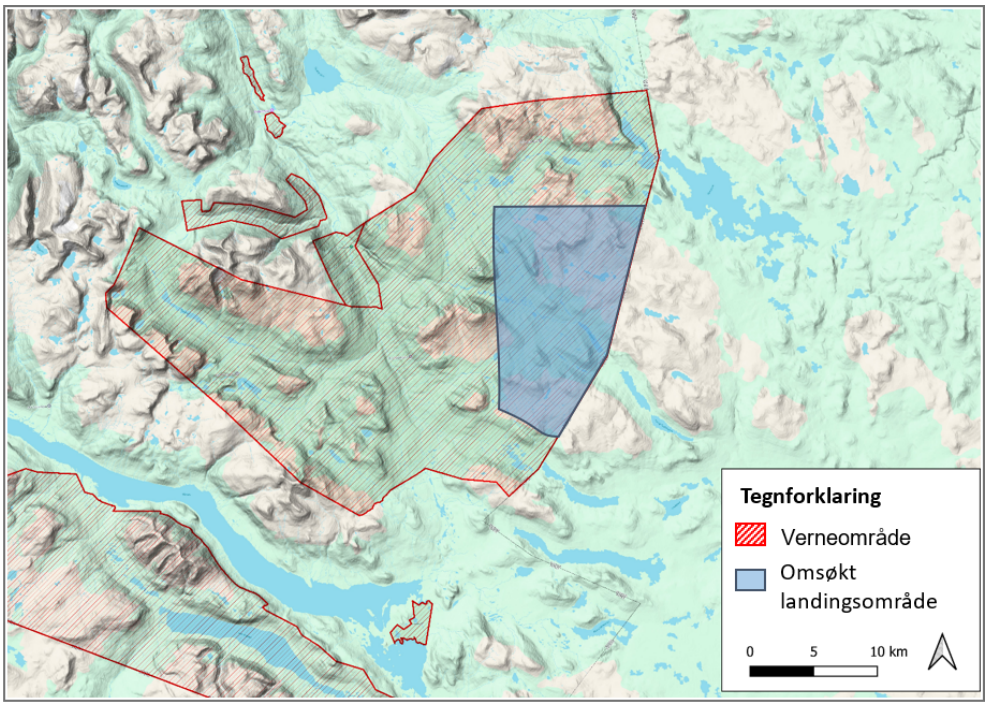
Norsk institutt for naturforskning (NINA) søker om dispensasjon til bruk av helikopter i Øvre Dividal nasjonalpark i forbindelse med innfanging av fjellrevvalper som ledd i det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet for fjellrev. Det søkes om tillatelse for perioden 15. juli til 30. september i årene 2026-2029.

Formålet med transporten er å frakte personell, fangstutstyr og eventuelt innfangede fjellrevvalper til og fra aktuelle hilokaliteter. NINA opplyser at helikopter er den mest hensiktsmessige transportformen som følge av lange avstander til vei, krevende logistikk og hensynet til dyrevelferd ved rask transport av valper.

Det søkes om inntil fire helikopterflyvninger per år fordelt på to hilokaliteter. Hvilke hi som vil være aktuelle varierer fra år til år og kan først avklares etter at sommerens yngleregistreringer og genetiske analyser er gjennomført. Nøyaktige landingspunkter vil derfor bli varslet forvaltningen når aktuelle lokaliteter er kjent.

Ifølge søknaden vil innfangingen omfatte inntil fire fjellrevvalper fra inntil 2 hilokaliteter årlig. Uttaket skal begrenses til maksimalt halvparten av et kull og ikke mer enn tre valper fra samme hi. All fangst og håndtering av valper skal utføres av personell med erfaring fra arbeid med

fjellrev. NINA opplyser videre at berørt reinbeitedistrikt vil bli kontaktet før eventuelle flygninger gjennomføres for å redusere risikoen for forstyrrelser av reindriften.

Regelverk

Søknaden som gjelder motorferdsel i Øvre Dividal nasjonalpark må vurderes etter:

- Forskrift om vern av Øvre Dividal nasjonalpark
- Naturmangfoldloven (NML) – gir de overordnede miljørettslige prinsippene som skal vektlegges i dispensasjonsvurderinger.

Øvre Dividal nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 19. juni 1970. Formålet med vernet er å bevare et stort, sammenhengende område med innlandsnatur i den nordlige landsdelen med få tekniske inngrep. Vernet skal sikre stort økosystemmangfold, høyt biologisk mangfold, forekomst av mange sjeldne arter og verneverdige kulturminner.

Etter formålsparagrafen skal allmennheten gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålsparagrafen slår videre fast at ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er forbudt i Øvre Dividal nasjonalpark, både på land, vann og i lufta under 300 meter, jf. verneforskriften § 3 punkt 6.1. Den omsøkte helikoptertransporten er derfor søknadspliktig. Verneforskriften § 4 gir imidlertid forvaltningsmyndigheten adgang til å gjøre

unntak fra vernebestemmelsene blant annet når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser eller i andre særlige tilfeller som ikke strider mot verneformålet.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriftene. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Gjennom generell kunnskap om områdets sårbarhet for forstyrrelser, sammenholdt med tilgjengelige data fra Naturbase og Artskart, foreligger det et godt og relevant kunnskapsgrunnlag om naturverdier og sårbare arter i området. Nasjonalparkstyret vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 er vurdert. Ettersom kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig og det ikke foreligger vesentlig usikkerhet om tiltakets virkninger, tillegges føre-var-prinsippet begrenset vekt i denne saken.

Innhenting av fjellrevvalper til det nasjonale avls- og bevaringsprogrammet har som formål å styrke bevaringen av fjellrev og bidra til økt genetisk variasjon i bestanden. Den omsøkte helikoptertransporten er en nødvendig forutsetning for å kunne gjennomføre tiltaket på en effektiv og dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Ettersom tiltaket bidrar til å ivareta en truet art som inngår i nasjonalparkens naturlige artsmangfold, vurderes det å være i samsvar med og støtte opp under verneformålet. Nasjonalparkstyret vurderer derfor at den omsøkte helikoptertransporten kan behandles etter verneforskriften § 4.

Påvirkningen på vegetasjon og terreng vurderes som ubetydelig, ettersom helikoptertransporten kun innebærer kortvarig landing og opphold ved de aktuelle lokalitetene. Fugl og annet dyreliv kan påvirkes av motorisert ferdsel, men de omsøkte flygningene er få, kortvarige og av begrenset omfang. Den omsøkte perioden fra midten av juli til slutten av september ligger etter den mest sårbare delen av yngle- og hekketiden for de fleste arter, noe som reduserer risikoen for negative effekter på dyrelivet. Det er derfor lite sannsynlig at tiltaket vil medføre skader som kommer i konflikt med verneverdiene.

Allmennhetens mulighet til naturopplevelse gjennom enkelt og tradisjonelt friluftsliv er et sentralt element i verneformålet. Helikopterflygingen vil medføre kortvarige forstyrrelser i form av støy, men påvirkningen vurderes som begrenset både i omfang og varighet. Samtidig vurderes den biologifaglige nytten som betydelig, ettersom tiltaket bidrar til bevaring av fjellrev som en naturlig del av nasjonalparkens økosystem. Krav om forhåndsvarsling til nasjonalparkforvaltningen gir dessuten mulighet til å informere publikum om eventuell helikoptertrafikk og bidrar til økt forutsigbarhet for brukerne av området.

Reindriften kan også bli berørt av flygningene. Selv om reindrift ikke er en verneverdi i seg selv, framgår det av verneformålet at området skal kunne brukes til reindrift. Det er derfor naturlig å stille vilkår om dialog med berørt reinbeitedistrikt før eventuell flygning gjennomføres.

Ved vurderingen av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er det lagt vekt på at tiltaket innebærer et begrenset antall flygninger over en kort periode, og at den samlede påvirkningen på naturmangfold, friluftsliv og reindrift vurderes som liten. Med de vilkår som settes i dispensasjonen vurderes tiltaket ikke å medføre en uakseptabel samlet belastning på økosystemet.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver anses ikke å være relevant for saken, da tiltaket ikke forventes å medføre miljøforringelse av betydning. Dersom det likevel skulle oppstå uforutsette hendelser som gir miljøforringelse i forbindelse med tiltaket skal kostnadene bæres av tiltakshaver. Når det gjelder naturmangfoldloven § 12, vurderes helikopter å være den mest miljøforsvarlige og hensiktsmessige transportmetoden. Bruk av helikopter reduserer transporttiden, belastningen på dyrene og behovet for omfattende ferdsel i terrenget. Etter forvaltningens vurdering oppfyller tiltaket dermed kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Konklusjon

Det omsøkte tiltaket vurderes å være forenlig med verneformålet for Øvre Dividal nasjonalpark. Nasjonalparkstyret legger særlig vekt på at tiltaket bidrar til bevaring av fjellrev, en truet art som inngår i nasjonalparkens naturlige artsmangfold.

Med de vilkår som er fastsatt i dispensasjonen vurderes tiltaket ikke å medføre nevneverdig skade på verneverdiene, herunder naturmangfoldet, områdets preg av lite påvirket natur eller opplevelsesverdiene knyttet til friluftsliv. Styret finner etter dette at vilkårene for dispensasjon etter verneforskriften § 4 er oppfylt. Søknaden om dispensasjon fra verneforskriften § 3 punkt 6.1 innvilges på de vilkår som fremgår av vedtaket.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/3274-12

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 04.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	32/26	15.09.2026

Øvre Dividal og Rohkunborri NP - mulighetsstudie - innfallsport Altevatnet

Vedlegg:
1 Mulighetsstudie Altevatnet low.pdf
2 Tilbud - anskaffelse - Øvre Dividal og Rohkunborri NP - Bardu - minikonkurranse - mulighetsstudie innfallsport

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret godkjenner mulighetsstudiet slik det foreligger, og beslutter å utløse opsjonene på forprosjektering og detaljprosjektering som inngår i tilbudet fra Agraff Arkitektur AS.

Saksopplysninger

Mulighetsstudiet levert av Agraff Arkitektur AS svarer på oppdragsbeskrivelsen og dekker de behovene som er for en innfallsport ved Altevatnet.

I Agraff sitt tilbud til mulighetsstudiet ligger det to opsjoner på forprosjektering og detaljprosjektering:

1. Forprosjekt med kalkyle
   Fastpris: 72 450,- eks mva.

2. Detaljprosjekt (forutsetter gjennomført forprosjekt)
   Fastpris: 60 375,- eks mva.

Vurdering

Forvalters vurdering er at nasjonalparkstyret bør godkjenne mulighetsstudiet slik det foreligger og utløse begge opsjonene for prosjektering.

Rohkunborri nasjonalpark

Øvre Dividal nasjonalpark

agraff

30 AUGUST 2026

Mulighetsstudie Altevatnet

Foto: Agraff Arkitektur

Rohkunborri nasjonalpark

Øvre Dividal nasjonalpark

Innhold

01 Oppdragsgivers beskrivelse

02 Overordnet situasjon

03 Mulighetsstudie

04 Faste elementer

Kilde Norges Nasjonalparker Per Gustav Idivuoma

Kilde Norges Nasjonalparker Bjørn Klauer

agraff

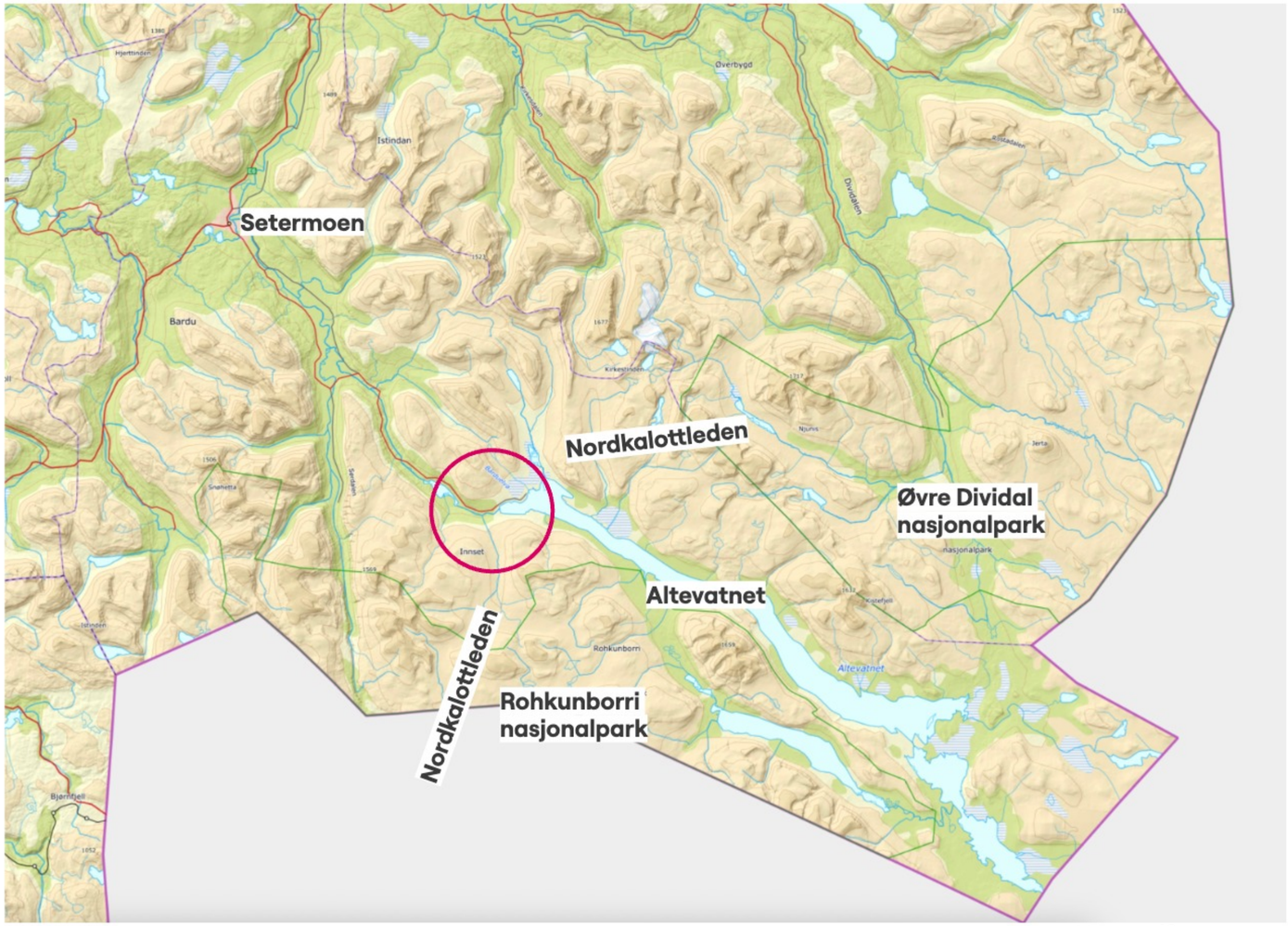
Oppdragsgivers bestilling

Nasjonalparkstyrene for Rohkunborri og Øvre Dividal bestiller et mulighetsstudie som skal se på plasseringen av en innfallsport ved Altevatnet med ny dagsturhytte til tjue personer, et tilgjengelig toalett med mulighet for bod/lagring av ved, en helhetlig design for informasjon og forankring i lokalmiljøet. Det er et ønske at dette skal bli en møteplass langs Nordkalottleden, en sosial møteplass med god informasjon.

Plasseringen følger at det er et punkt med muligheter for nærturer og opphold, en god del tilgjengelig parkering, gjennomfart eller startpunkt for tur på Nordkalottleden og mulig innfart i de to nasjonalparkene.

Kilde: Bilag A, oppstartsmøte og befaring

Overordnet

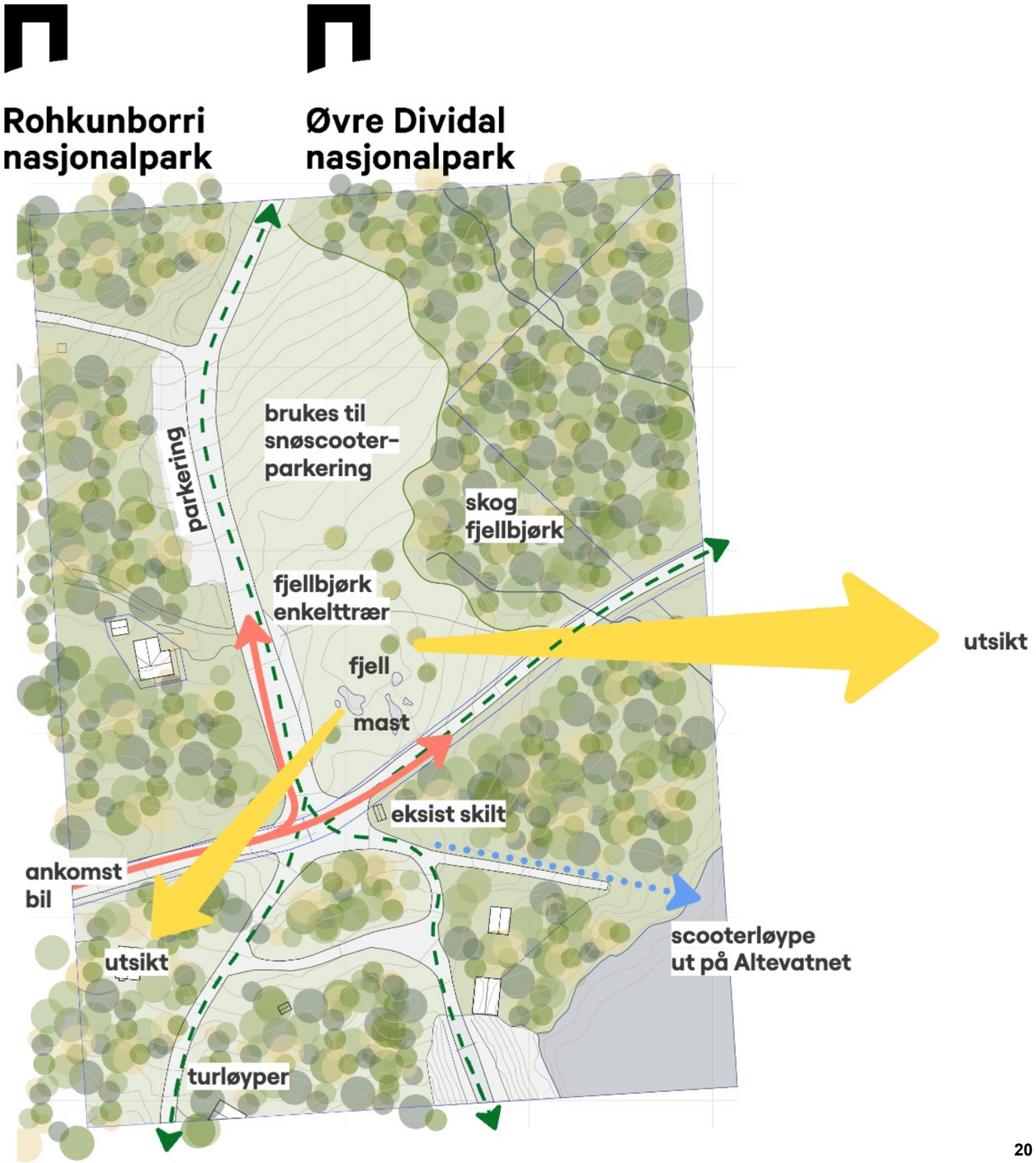
Fra E6 på Setermoen tar man av og kjører 40 km sørøst til Innset. Innfallsporten ligger ved demningen til Altevatnet, og den ligger mellom de to nasjonalparkene.

Nordkalottleden kommer sørfra og går videre nordøstover. DNTs Altevasshytta ligger like nord i vestenden av Altevatnet.

Det ligger mange hytter langs Altevatnet, og veiene er bomregulert fra demningen.

agraff

Dagens situasjon

Det aktuelle stedet er et åpent område med tilgrensende grusveier i sør og vest, skogbelte av fjellbjør i øst. Området har et flatt felt i sør med flere partier med fjell i dagen. Et lavbrekk går på tvers av sletta, i enden av utvidelsen av veien, her kjører scootere vinterstid. Videre skrår terrenget oppover mot nord.

Det har tidligere ligget en kafé på det flate området, Toppen kafé.

En tavle med diverse informasjon står i veikrysset. Denne har ikke info fra nasjonalpark-styrene, men hytteforening, fiskeforening o.l. Denne informasjonen kan integreres i den nye møteplassen.

Det er mye snø og vind i området.

Tomta er eid av Statkraft som ønsker en opprydning i området, spesielt med tanke på snøscooterparkering.

Forslag til ny situasjon

Vi foreslår at man i hovedsak bygger oppholdssted med informasjonspunkt og hytte samlet på det flate arealet i sør.

Dagsturhytta legges med utsikt ut mot Altevatnet, og med utvendige benker mot sør og mot øst. Skiltene plasseres i sør, slik at de ikke tar utsikt mot vannet, og slik at man også ser de fra veien og forstår at dette er et orienteringspunkt. Det er mulig å supplere med benkebord.

For telling av besøkende kan man etablere en teller i døra til dagsturhytta.

Toalettet plasseres ved veien, der det er prøvegravd. Det har flatt areal på 1,6 meter foran inngangsdør i fast dekke, for å tilpasses universell utforming. Boden plasseres nærmest veien, og toalettet lengst øst, slik at man får litt "gratis" høyde til tank under bygget.

Det er lagt opp til 4 stk skilt på 95 cm bredde, type stort skilt. Skilting fra andre er mulig på toalettvegg eller inne i dagsturhytta.

Materialer og terreng

Det foreslås bruk av naturmaterialer som steinheller på terreng der man har bruk for sammenhengende fast dekke. Hellene legges inn mot fjell i dagen.

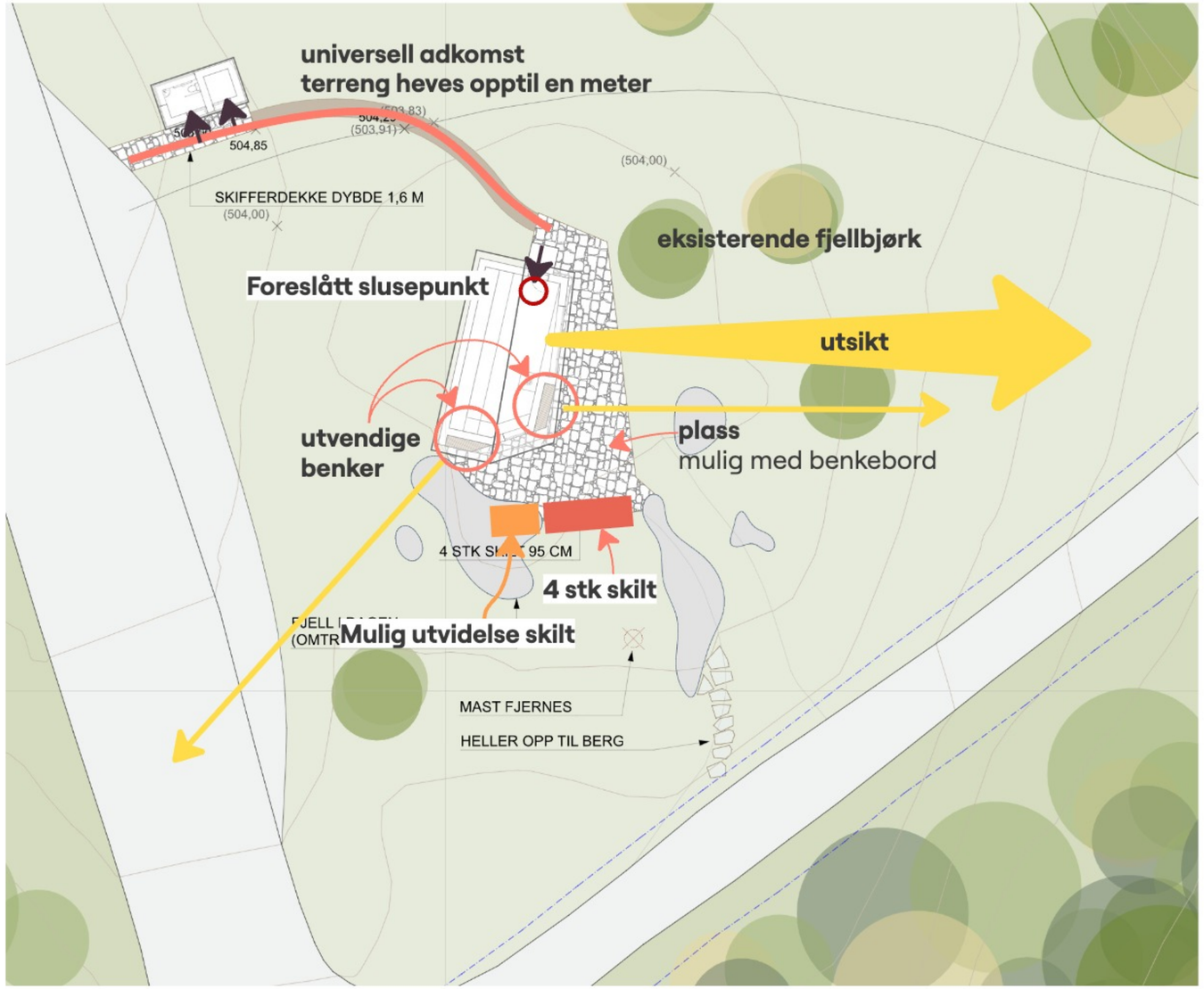
I forlengelse av berget sør mot grusveien kan det suppleres med noen steinheller for å få en sammenhengende kobling, og for å lede folk inn på faste dekker for å minske slitasje, ettersom gjenveksten er lav i fjellområdene.

Det er en del fall der toalettet plasseres, toalettet mures opp i bakkant og grussti og steinheller løftes opp fra eksisterende terreng for å få universell tilgjengelighet. Det er også mulig å legge toalettet vendt ut mot veien for å begrense terrengendringer, men da vil ikke forbindelsen mellom dagsturhytta og toalettet bli like naturlig.

Målsatt plan

Grep

Hytta er lagt slik at den fanger opp den store utsikten utover mot vannet og i retning av nasjonalparkene.

Utvendige benker under tak peker i ulike retninger for å fange opp de ulike utsiktene.

4 stk skilt skaper et rom mellom hytta og skiltene. Dersom man på sikt trenger å utvide med flere skilt, monteres disse vest for foreslått skiltplassering.

Det er mulig å sette ut benkebord på skiferplassen. Disse kan være flyttbare eller boltes fast i dekke som fast inventar.

Scooterparkering

Det er anvist mulig scooterparkering i bakken opp mot nord.

Følgende mål er brukt:
Total lengde snøscooter med henger: 7,2 meter
Total bredde senter-senter snøscooter: 2 meter
Manøvreringsareal mellom rader: 9 meter

Antall parkeringsplasser anvist på tegning: 85 stk

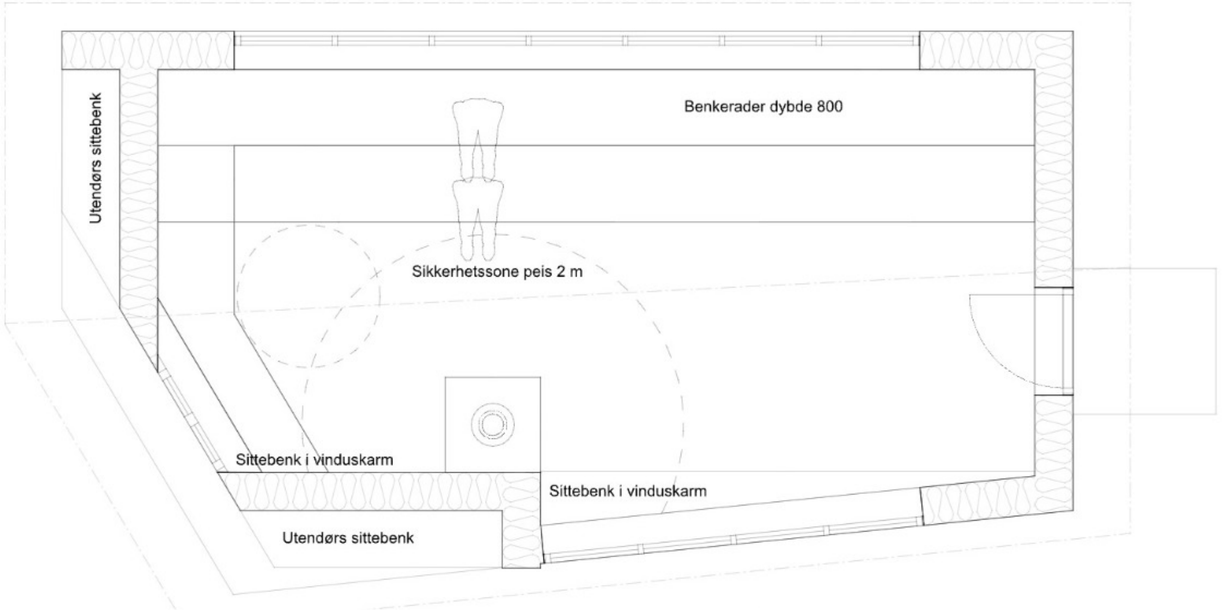
Dagsturhytte

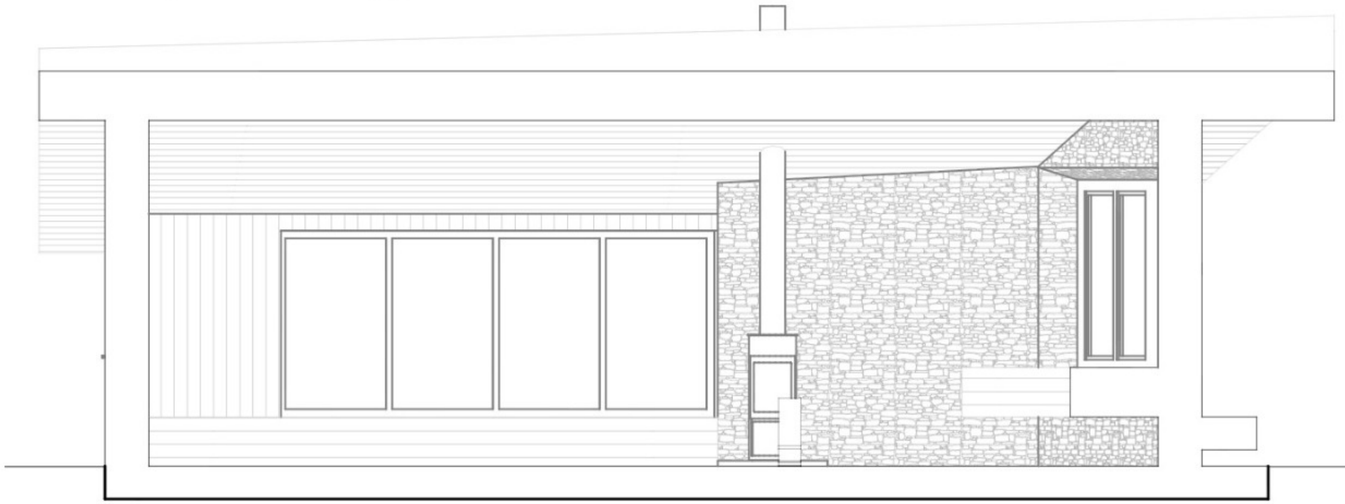
Det er skissert en dagsturhytte med plass til 20 personer. Døren er plassert slik at den slår innover slik at det ikke blir vanskelig å få opp døra dersom det fokker seg til med snø. Vinkelen på taket er lagt bratt for at snøen ikke skal bli liggende.

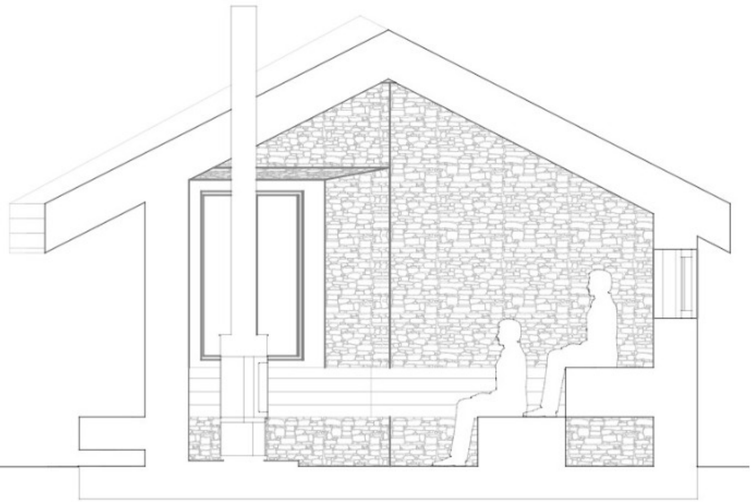
Innvendige benkerader i to høyder. Stort vindu med sittebenk med utsikt mot Altevatnet.

Peis ved det store vinduet, det er satt av en sikkerhetssone på to meter rundt peisen.

I skissene er hytten vist med en kombinasjon av tre- og skiferkledning. Utvendige benker under tak i sør og vest.

Dagsturhytte

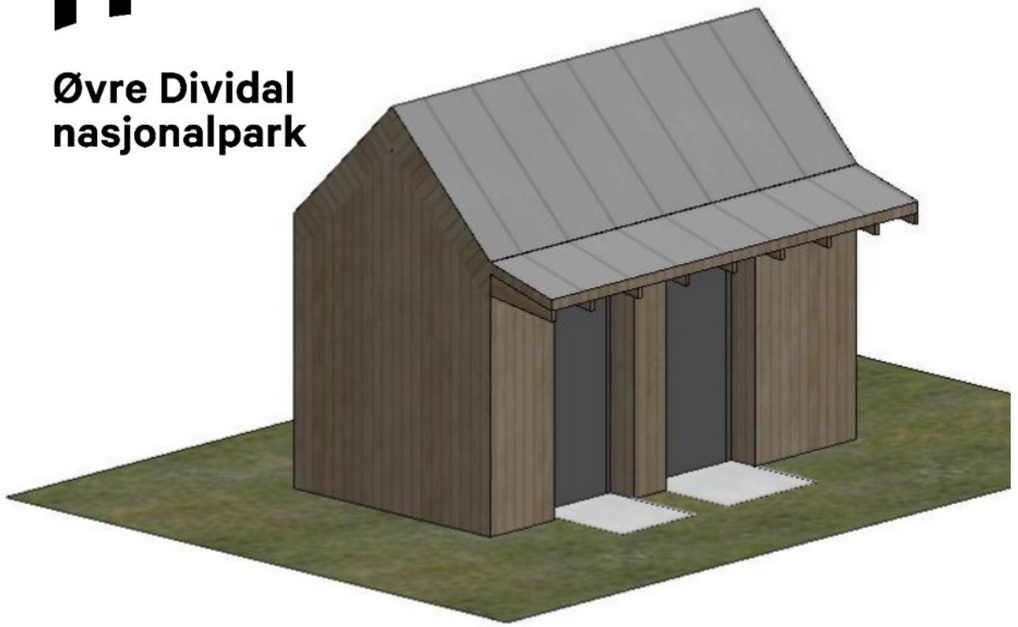

Toalett

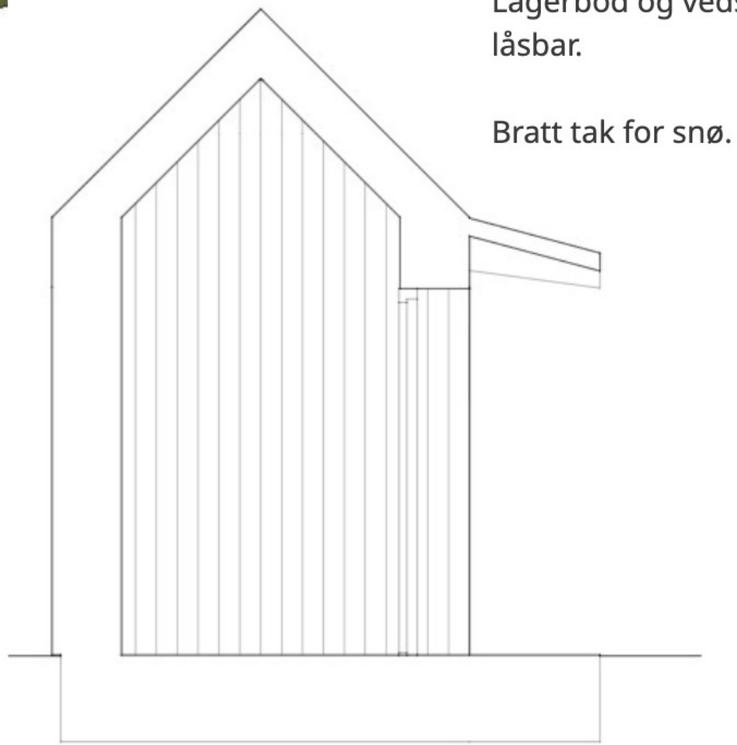

Toalett bygges som en enkel trekonstruksjon.
Nedgravd tank under toalett, toalett uten strøm. Dette plasseres i østettersom det er mer plass høydemessig under bygget på denne siden.

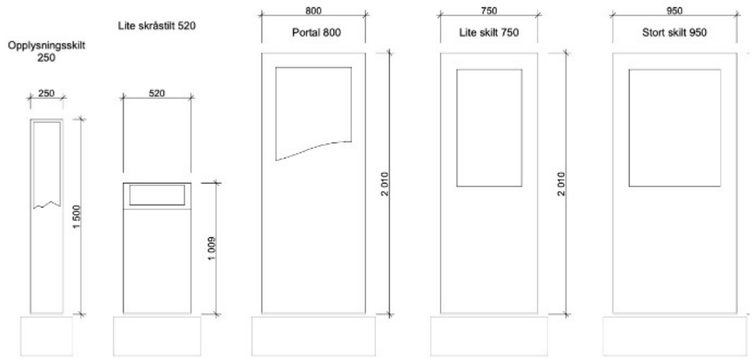
Lagerbod og vedskjul i vestdel. Denne er låsbar.

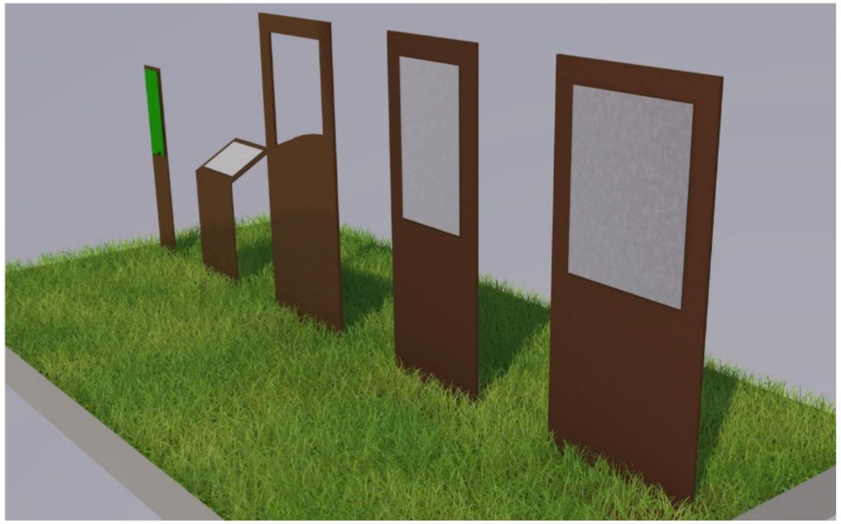
Bratt tak for snø.

Skilt

Skilt i henhold til designmanual for nasjonalparkene.

Valgt stort skilt 95 cm, det er valgt frittstående skilt for å skape rom.

4 stk skilt:

- Øvre Dividal nasjonalpark
- Rohkunborrig nasjonalpark
- Temaplakat reindrift
- Temaplakat kulturminner

Det anbefales også opplysningsskilt til informasjon og veivisning av Nordkalottleden. Disse plasseres i samråd med nasjonalparkstyrene.

Skilt som ikke hører til nasjonalparken kan evt være på yttervegg på toalettet eller innvendig i dagsturhytta.

Illustrasjoner

Illustrasjoner

Illustrasjoner

Bilag B

Dokumentet inntas i SSA-O Bilag 2

Spesifikasjon av oppdraget

Oppdraget vil gjennomføres på følgende måte:

Kommunikasjon: Vi planlegger dialog med forvalterne igjennom hele prosjektperioden. Dette er planlagt gjennomført som 3 prosjektmøter. I tillegg har vi satt av en dag for befaring på innfallsporten og vi ønsker at representant fra nasjonalparkstyret og landskapsarkitekt fra Agraff gjennomfører befaringen sammen slik at viktige prosjektavklaringer og forventningsavklaringer kan avtales i dialog underveis.

Gjennomføring i faser: Vi tilbyr en prosjektgjennomføring i tre faser. Fasene avsluttes av tilhørende milepæler med leveranser (M1, M2, og M3):

- M1 Omforent leveranseplan med låste datoer for tilbakemelding fra oppdragsgiver/styringsgrupper.
- M2 Foreløpig mulighetsstudie for vurdering i styringsgruppen
- M3 Ferdig mulighetsstudie.

Fase 1, Oppstart og befaring

Prosjektet starter med et møte med oppdragsgiver. Møtet vil følge Agraffs mal for oppstartsmøte og hovedintensjonen blir å gjennomføre en grundig forventningsavklaring for de ulike tiltakene som er planlagt. Møtet avsluttes med å gjøre avtale om en dag for befaring.

Fase 1 fortsetter med innsamling av underlag, tilrettelegging av kart og annen informasjon. I denne fasen vil vi klargjøre modeller av terreng, skilt, toalett, og annet utstyr som skal illustreres. Vi vil også sjekke størrelser og nødvendig arealbruk for disse. I denne fasen vil vi også organisere og klarlegge ulike overordnede forutsetninger. Dette inneholder overordnede sårbarhetsvurderinger, føringer fra merkevarestrategien, konsekvenser for skutertrafikk og eksisterende parkeringsforhold. Vi forutsetter at nødvendig underlag blir gjort tilgjengelig for oss. Dette inkluderer oppdatert kartgrunnlag. Statsforvalter har tilgang til dette vederlagsfritt.

Vi gjennomfører en befaring med møter med representant fra nasjonalparkstyret. Eventuelt kan grunneiere, lokalt næringsliv og kommune også delta dersom dette er hensiktsmessig. Her vil vi

gjøre nødvendige avklaringer om utforming, plassering, og eventuelle grensesnitt mellom de ulike samarbeidspartnerens. Vi forutsetter at avtalene som blir gjort i møtene gir rammer og føringer for det som skal prosjekteres. Vi har som mål at befaringen skal gjennomføres uke 21 eller 22 i 2026.

Leveranse Agraff:

M1: Omforent leveranseplan med låste datoer for tilbakemelding fra oppdragsgiver og notat med omforente rammer og grensesnitt.

Antatt timeforbruk er 20 timer

Fase 2, Skisse mulighetsstudie

I fase 2 vil vi utarbeide en skisse for mulighetsstudier med utgangspunkt i oppdragsgivers beskrivelse og forutsetninger som har kommet frem i befaringer og møter. Mulighetsstudiet vil bestå av illustrasjonsplaner for de enkelte tiltakspunktene på Reine og Vindstad. Vi vil også utarbeide en 3D-modell for å sikre byggbarhet. Illustrasjonsplanene vil vise terrengbehandling, plassering av ulike element (benker, lukket hytte/gapahuk, toalett mm.), og områdedisponering med atkomst og skuterparkering.

Etter at skisse for mulighetsstudie er levert vil vi sette av noen dager for gjennomlesning og tilbakemelding fra prosjektleder/styringsgruppe hos Rohkunborri og Øvre Dividal nasjonalparkstyre.

Leveranse Agraff:

M2: Skisse mulighetsstudie for innfallsport Altevatnet. 2 alternativ vises.

Antatt timeforbruk er 25 timer

Fase 3, Leveranse mulighetsstudie

Etter at vi har fått tilbakemeldinger på skissen vil vi be om beslutning om løsning som skal vurderes i den endelige leveransen. Videre arbeid gjøres i slik:

- Vi vil først lage endelige illustrasjonsplaner og 3D illustrasjoner for vagt alternativ
- Vi vil utføre en KS på tegningsgrunnlaget i henhold til egne sjekklister.
- Videre vil alle løsninger sjekkes mot designmanual for nasjonalparker, M-417 Innfallsporter, M415 veileder for besøksforvaltning, reindriftsloven og til slutt forvaltningsplan og besøksstrategi for Rohkunborri nasjonalpark.

Leveranse Agraff:

M3: Mulighetsstudie for innfallsport Altevatnet. Valgt alternativ tegnes ut.

Antatt timeforbruk er 20 timer

Opsjoner

Det er noe arbeid som kan vurderes i tillegg til oppgavene som er skissert over. Derfor følgende opsjoner som kan utløses ved behov:

1. Notat som beskriver behov for formelle avtaler tilknyttet eiendom, reguleringsprosess, byggesøknader, og eventuelt søknader om dispensasjon.

   Fastpris: 6 038,- eks mva.

2. Forprosjekt med kalkyle

   Fastpris: 72 450,- eks mva.

3. Detaljprosjekt (forutsetter gjennomført forprosjekt)

   Fastpris: 60 375,- eks mva.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2026/4090-12

Saksbehandler: Kai Ove Kristiansen

Dato: 08.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	33/26	15.09.2026

Saksframlegg - nasjonalparkstyrene i Midt-Troms - felles studietur 2027

Forvalters innstilling

Forvalter gis, i samarbeid med forvalterne for Ånderdalen og Rohkunborri nasjonalparker, i oppdrag å utrede muligheter og rammer for en felles studietur for nasjonalparkstyrene i Øvre Dividal, Ånderdalen og Rohkunborri. Saken legges fram for styret til endelig behandling og vedtak i et senere styremøte.

Saksopplysninger

Styrelederne i Øvre Dividal -, Ånderdalen - og Rohkunborri NP har drøftet reisemål og muligheter for en felles studietur for nasjonalparkstyrene i 2027. Styreleder Ragnhild Furebotten legger fram de foreløpige planene overfor styret.

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonal-park og Dividalen landskapsvernområde

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Mellombygdveien
9321 Moen

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 95 22 36 70
sftfpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no

Stig Johannes Allas

Saksbehandler Kai Ove Kristiansen **Vår ref.** 2026/6447-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 02.06.2026

Tillatelse til bruk av ATV og landing med helikopter i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde for vedlikehold av reingjerde – 2026 - Stig Johannes Allas

Viser til søknad om dispensasjon til motorferdsel i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde. Saken er behandlet etter delegert myndighet i samsvar med vedtak av 26.11.2025 (ST 42/25). Etter en samlet vurdering av søknaden og gjeldende regelverk er det fattet følgende vedtak:

Vedtak

Med hjemmel i forskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav d og e og forskriften for Dividalen landskapsvernområde § 3 punkt 5.3 bokstav c gis Stig Johannes Allas tillatelse til bruk av ATV og landing med helikopter i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde for vedlikehold av reingjerde. Dispensasjonen skal gjennomføres i samsvar med vilkårene fastsatt i dette vedtaket.

Vilkår for tillatelsen:

1. **Formål**
   Tillatelsen gjelder utelukkende transport av kjøretøy, personell og materiell i forbindelse med vedlikehold av reingjerde som strekker seg fra Dividalen og gjennom Hávgavuopmi.

2. **Hvem tillatelsen gjelder for**
   Tillatelsen gjelder for Stig Allas, eller medhjelpere som utfører transport på hans vegne og kan dokumentere dette med skriftlig avtale. Tillatelsen gjelder kun under den forutsetning at Stig Allas får oppdraget med å vedlikeholde reingjerdet.

3. **Omfang og tidsrom**
   Transporten skal gjennomføres i perioden 15. juni – 31. august 2026 og omfatter:
   - Inntil 10 helikopterløft fra veienden i Dividalen, alternativt fra riksgrensen, til egnede landingsplasser langs gjerdet som skal vedlikeholdes.
   - Bruk av 2 ATV-er langs reingjerdet fra sperregjerdet mot Saarivuoma (punkt 3 i søknaden) til riksgrensen. Det er ikke tillatt å kjøre på stier som benyttes til

friluftslivsformål i nasjonalparken, og kjøring i våtmarksområder som fører til varige spor skal unngås.

4. **Varsling**
   Fjelltjenesten ved Nina Mosesen Hansen (tlf. 95 42 02 54) skal varsles om hvilke dager transporten skal foregå.

5. **Hensyn til tamrein og samiske rettigheter**
   Tiltakshaver skal ta hensyn til eventuell tilstedeværelse av reinsdyr og unngå unødig forstyrrelse av dyr i og langs transporttraseen. Før transport igangsettes skal det tas kontakt og utveksles informasjon med Lainiovuoma sameby: Aslat Simma, tlf. +46 703962279.

Forutsetninger og merknader

- Denne tillatelsen skal medbringes under transporten.
- Vedtaket fritar ikke for krav om særskilt dispensasjon etter motorferdselloven eller annet relevant regelverk. Dispensasjon etter motorferdselloven må søkes særskilt hos Målselv kommune.
- All motorferdsel i utmark skal begrenses til et minimum og utføres aktsomt for å unngå skade på natur og mennesker. Mislighold av vilkårene kan medføre inndragning av tillatelsen.
- Dispensasjonen er vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8–12.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet, Trondheim. Klage sendes gjennom styret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde i henhold til forvaltningslovens regler.

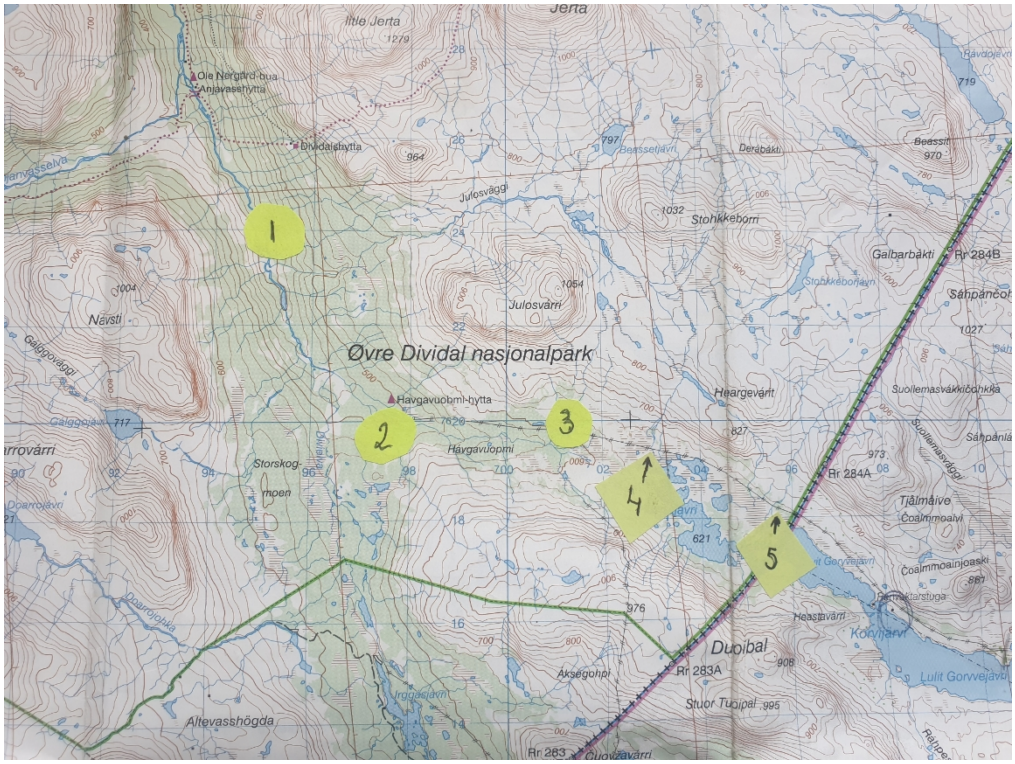
Søknad:

Hejsan, här kommer en ansökan om dispens. Gör denna ansökan om uppdraget tillfaller mig, så ett beslut om vem uppdraget tillfaller kommer senare. Så ansökan är under förutsättning att jag tilldelas arbetet så som de senaste 15-20 åren.
Utöver så hoppas jag att man har möjlighet att låna nyckel till Havgavuopmi hytta, lånet av nyckel innebär en extra helikopterflygning mindre.
Perioden är från 15 juni till 31 augusti.

1. Ansökan avser två terrängfordon mellan punkt 3 (Saarivuomas spärregjerde) till Riksgränsen. vid 4 och 5 är brukar det vara skador som måste åtgärdas, kan även vara en plats mellan 3 och 4. Med skador menas en lite större insats och risk för behov av material som måste lyftas in.
2. Ansökan för helikopter maximalt 10 inflygningar. I första hand avser den möjlighet till landning där behov finns efter stängslet från punkt 1 till Riksgränsen. Det bidrar till bästa underhåll av stängsel vilket minskar samebyarnas bevakningsinsatser med

terrängfordon. Helikopter används i första hand med kombination när den finns nära området.

Helikoptern används för personal/utrustning som eventuellt kommer inflygandes från Sverige, men i första hand så hämtas allt upp från vägslutet högst upp i Dividalen

Regelverk

Søknaden som gjelder motorferdsel i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde må vurderes etter:

- Forskrift om vern av Øvre Dividal nasjonalpark
- Forskrift om vern av Dividalen landskapsvernområde
- Naturmangfoldloven (NML) – gir de overordnede miljørettslige prinsippene som skal vektlegges i dispensasjonsvurderinger.

Øvre Dividal nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 19. juni 1970. Formålet med vernet er å bevare et stort, sammenhengende område med innlandsnatur i den nordlige landsdelen med få tekniske inngrep. Vernet skal sikre stort økosystemmangfold, høyt biologisk mangfold, forekomst av mange sjeldne arter og verneverdige kulturminner.

Dividalen landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon 1. desember 2006. Formålet med vernet er å ivareta et særpreget dalføre med vassdragsnatur og skog, hvor furuskog og flommarkskog utgjør sentrale elementer i naturlandskapet. Området har særlig betydning som leveområde for sjeldne dyre- og plantearter knyttet til grusører, sandbanker og tilstøtende skogsområder.

Etter formålsparagrafene i begge forskriften skal allmennheten gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålsparagrafene slår videre fast at ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken og landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorisert ferdsel er generelt forbudt i Øvre Dividal nasjonalpark jf. forskriften § 3 pkt. 6.1, og i Dividalen landskapsvernområde jf. § 3 pkt. 5.1, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift jf. pkt. 6.3 d. og 5.3 c. Forvaltningsmyndigheten kan også gi tillatelse til bruk av motorkjøretøy i nasjonalparken på barmark i nærmere avgrensa områder i forbindelse med reindrift, jf. pkt. 6.3 e.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriftene. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Basert på generell kunnskap om områdets sårbarhet for forstyrrelser, samt tilgjengelige data fra Naturbase og Artskart, foreligger det et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvilke arter og naturtyper som kan påvirkes av tiltaket i den aktuelle perioden. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for å fatte vedtak, og kravet i naturmangfoldloven § 8 anses oppfylt.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 er vurdert, men siden kunnskapsgrunnlaget er godt og risikoen for skade vurderes som lav, anses prinsippet ikke å være utslagsgivende i denne saken.

Påvirkning på vegetasjonsdekket ved helikopterløft vurderes som minimal, ettersom det kun innebærer kortvarig kontakt med bakken ved nedsetting av last. Det er derfor lite sannsynlig at tiltaket vil medføre skader på vegetasjonen som kommer i konflikt med verneverdiene. Fugl og øvrig dyreliv kan påvirkes av motorisert ferdsel, men sporadiske og kortvarige forstyrrelser av det omfanget som omsøkt transport innebærer, forventes ikke å gi vesentlige negative effekter. Bruk av ATV kan medfører skader på vegetasjonsdekket og derfor være i strid med verneverdiene. Det er imidlertid forståelse for at reingjerder må vedlikeholdes, og at slikt arbeid krever motorferdsel i forbindelse med transport av utstyr. Manglende vedlikehold av gjerdet vil føre til økt motorferdsel, ettersom mer tilsyn og gjeting av rein i området blir nødvendig der gjerdet er ment å holde ulike reinflokker adskilt.

Allmennhetens tilgang til naturopplevelser gjennom et tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging er et sentralt element i verneformålet for begge verneområdene. Helikopterflyging og bruk av ATV medfører støy og kan virke forstyrrende for besøkende som søker ro og stillhet. Det er derfor et grunnleggende hensyn at motorisert ferdsel begrenses og styres slik at friluftsopplevelsen påvirkes minst mulig. Det gis ikke tillatelse til å kjøre på stier som benyttes til friluftslivsformål i nasjonalparken.

Reindrifta kan også bli negativt berørt. Tamreindrift inngår ikke i verneområdenes verneverdier, men formålsparagrafene i verneforskriftene fastslår at reindrift skal kunne utøves innenfor verneområdene. Det er derfor en etablert forvaltningspraksis å stille vilkår om dialog med reindriftsnæringen ved behandling av dispensasjonssøknader. Selv om tiltaket er en del av reindrifta, skal tiltaket avpasses i tid og sted i samråd med reindriftsutøverne.

Etter en samlet vurdering av tiltakets direkte påvirkning på naturmangfold, friluftsinteresser og reindrift, konkluderes det med at det kan gis dispensasjon til den omsøkte transporten.

Søknader om motorferdsel i nasjonalparken har økt de senere årene, og det er ikke ønskelig at den samlede belastningen øker. Forvaltningen legger derfor vekt på å styre motorferdsel slik at den samlede påvirkningen på friluftsliv, verneverdier og reindrift holdes så lav som mulig. Med de vilkår som settes i dispensasjonen vurderes tiltaket samlet sett ikke å innebære en uforholdsmessig belastning på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldlovens § 11 som sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Dersom det skulle oppstå uforutsette hendelser som gir miljøforringelse i forbindelse med tiltaket skal kostnadene bæres av Stig Johannes Allas.

Naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er vurdert. I dette tilfellet fremstår helikoptertransport og bruk av ATV som den mest skånsomme transportformen, både med hensyn til dyreliv og friluftsliv.

Konklusjon

Den omsøkte transporten slik det er avgrenset gjennom vilkårene fastsatt i dispensasjonen, vurderes ikke å medføre nevneverdige skader på verneverdiene. Tiltaket anses ikke å være i strid med verneformålet for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde. På dette grunnlaget kan det med hjemmel i forskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav d og e og forskriften for Dividalen landskapsvernområde § 3 punkt 5.3 bokstav c gis tillatelse til bruk av ATV og landing med helikopter i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde for vedlikehold av reingjerde.

Med hilsen

Kai Ove Kristiansen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Målselv kommune	Mellombygdveien 216	9321	MOEN
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
SNO v/Nanna Borgen			
Fjelltjenesten v/Nina Mosesen Hansen			

Miljø-
direktoratet

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 03.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/5713	Ingrid Moe Dahl

Tilrådning om ny organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til oppdrag om utredning av verneområdeforvaltere i tildelingsbrev for Miljødirektoratet 2025. Vi har utredet en ny organisering av verneområdeforvaltere med formål å styrke forvaltingen av verneområdene.

Forslaget var på høring hos verneområdestyrene, statsforvalterne og STAF i perioden 13. april til 22. mai 2026. Med få unntak har samtlige høringsparter gitt høringssvar. Vår tilrådning er deretter justert noe som følge av innspillene.

Vi foreslår en ny organisering av forvalterne samt tiltak som skal føre til en mer helhetlig forvaltning av verneområder gjennom å bedre forholdene for veiledning og faglig oppfølging, bedre fordeling av oppgaver og mer lik organisering av forvalterne. Vi tilrår å samle forvaltere i større enheter enn dagens løsning. Dette gjør vi ved å samle stillingene i færre embeter slik at det blir tilstrekkelig mange stillinger til å understøtte egne seksjoner for forvaltning av store verneområder.

Gjennomføring av vår tilrådning vil kreve tilføring av økte ressurser til forvaltningen av de store verneområdene. Vi mener dette er nødvendig for å oppnå målsetningene for oppdraget. Forslaget vil samtidig effektivisere dagens forvaltning ved en bedre utnyttelse av eksisterende forvalterressurser på tvers av sekretariat og føre til en betydelig forenkling av informasjonsflyt mellom overordnede forvaltningsmyndigheter og sekretariat. Forslaget vil frigjøre kapasitet hos embeter som ikke lenger har arbeidsgiveransvar. Det vil også bidra til bedre kapasitet hos embetene som videreføres som arbeidsgivere da en ny seksjonsleder vil overta personal- og fagansvar.

Oversendelsen består av vår tilrådning. Vedlagt er oppdragsteksten, høringsdokumentet og alle høringssvar. I tillegg legger vi ved en liste over knutepunkt som er oppdatert etter høring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Terje Qvam
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Miljø-
direktoratet

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
STATSFORVALTERENS FELLESTJENESTER	Postboks 504	4804	ARENDAL
RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL
Verneområdestyret for Setesdal vesthei, Ryfylkeheiane, Frafjordheiane	Postboks 504	4804	ARENDAL
VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LVO	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Langsua nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Sølen verneområdestyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde		6404	MOLDE
Lofotodden nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
MØYSALEN NASJONALPARKSTYRE	STATSFORVALTEREN I NORDLAND Moloveien 10	8003	BODØ
Vega verneområdestyre	v/Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	Postboks 325	1502	MOSS
VERNEOMRÅDESTYRET FOR LYNGSALPAN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	c/o Fylkesmannen i Troms Postboks 6105 Stakkevollan	9291	TROMSØ
Verneområdestyret for Nordkvaløya-Rebbenesøya	Postboks 700	9815	VADSØ

Nasjonalparkstyret for Reisa og Ráisduottarháldi	Postboks 700	9815	VADSØ
ROHKUNBORRI NASJONALPARKSTYRE	Postboks 137	9365	BARDU
SEILAND NASJONALPARKSTYRE	Statsforvalteren Troms og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark Postboks 700	9800	VADSØ
VARANGERHALVØYA NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren T og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
VERNEOMRÅDESTYRET KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
Anárjohka nasjonalparkstyre	v/Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Pb. 700	9815	VADSØ
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
ÅNDERDALEN NASJONALPARKSTYRE	Postboks 700	9815	VADSØ
Styret for Lopphavet marine verneområde			
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Verneområdestyret for Trollheimen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Færder nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Pb. 2076	3103	TØNSBERG
Jomfruland nasjonalparkstyre	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Breheimen nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Folgefonna nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nærøyfjorden verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Stølsheimen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Ålfotbreen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
STIFTINGA GEIRANGERFJORDEN VERDSARV	Gjørvahaugane 35	6216	GEIRANGER

Vedlegg

1 Miljødirektoratets tilrådning om ny organisering av verneområdeforvaltere

2 Vedlegg 1. Oppdrag til Miljødirektoratet - utredning om verneområdeforvaltere

3 Vedlegg 2. Høringsdokumentet

4 Vedlegg 3. Høringsinnspill

5 Vedlegg 4. Oversikt over dagens forvaltningsknutepunkter

Miljø-
direktoratet

Svar på oppdrag om organisering av verneområdeforvaltere

Miljø-
direktoratet

Innhold

Svar på oppdrag om organisering av verneområdeforvaltere 1
Innhold 2
1 Innledning 3
2 Miljødirektoratets tilrådning 5
2.1 Sammendrag av tilrådningen 5
2.2 Tilrådning om alternativ for videre organisering av verneområdeforvaltere 6
2.2.1 Omtale av administrativ forflytning av stillinger mellom embeter 8
2.2.2 Klagebehandling 13
2.3 Tilrådning om forbedringstiltak 13
2.3.1 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne 13
2.3.2 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne 15
2.3.3 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning 16
2.3.4 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer 19
2.3.5 Innføring av forvalterskolen 20
2.3.6 Forvaltersamlinger 21
2.3.7 Formalisere og styrke samarbeidet med besøkssenter 21
2.3.8 Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter med mål om bedre fungerende knutepunkter 23
2.3.9 Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene 24
2.4 Konsekvenser av forslaget 25
3 Forutsetninger for vellykket gjennomføring av det foreslåtte alternativet 27
4 Høring av forslaget – oppsummering av høringssvar 28
4.1 Alternativene til organisering 28
4.1.1 Andre merknader 29
4.1.2 Saksbehandling og prosess 30
4.2 Forbedringstiltakene 30
4.2.1 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne 30
4.2.2 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne 31
4.2.3 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning 32
4.2.4 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer 32
4.2.5 Øvrige foreslåtte tiltak 32
5 Vedlegg 32

Miljø-
direktoratet

1 Innledning

Miljødirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utredet hvordan verneområdeforvalterne kan organiseres for å styrke forvaltningen av verneområdene. Anbefalingen er avgrenset til verneområdeforvalternes organisatoriske tilknytning og er ikke en endring av forvaltningsmodellen i sin helhet. Verneområdestyrenes rolle og oppgaver skal ikke endres, og forvalterne skal fortsatt være lokalisert nær verneområdene. Utredningen resulterte i et forslag som ble sendt på høring våren 2026 (vedlegg 2). Tilrådningen er basert på anbefalingen og vurderingene fra høringsdokumentet og samlede høringssvar som er oppsummert i kapittel 4 og vedlagt tilrådningen.

Bakgrunnen for oppdraget er erfaringer med dagens organisering. Modellen innebærer at statsforvalterne har personal- og arbeidsgiveransvar for forvalterne, mens verneområdestyrene disponerer forvalternes tid som fagressurs og prioriterer hvilke oppgaver de skal utføre. En hovedutfordring er knyttet til denne rollefordelingen i oppfølging av forvalterne.

Det er også utfordringer knyttet til kapasitet til daglig ledelse og faglig oppfølging, liten fleksibilitet i ressursbruk samt opplæring og kompetansestøtte. Omfanget av utfordringene varierer mellom embeter og forvaltere og verneområdestyrer. Mange har også trukket frem viktige styrker ved dagens ordning, særlig forvalternes tilknytning til statsforvalternes fagmiljøer.

I tillegg bidrar en del praktiske forhold til at rolle- og oppgavefordelingen i forvaltningen av de store verneområdene kan fremstå som uklar for omverdenen. Dette gjelder bl.a. dagens praksis med felles e-post der statsforvalteren står som avsender på styrenes korrespondanse. Slike forhold er derfor vurdert som en del av dette oppdraget.

Ettersom oppdraget er knyttet til verneområdeforvalterne som utgjør sekretariatet til styrene, har vi avgrenset anbefalingen til å vurdere endringer som i hovedsak styrker forvaltningen av verneområder som styrene forvalter – nasjonalparker og store landskapsvernområder. Samtidig vil vurderingene og eventuelle endringer direkte eller indirekte kunne påvirke eller ha betydning for verneområder forvaltet av andre forvaltningsmyndigheter eller forvaltningen som helhet.

Siden oppstart i 2010 har forvaltningsordningen vært gjenstand for flere evalueringer, deriblant Riksrevisjonens undersøkelse i 2014[1] og Miljødirektoratet sin vurdering i 2021. Evalueringene avdekte behov for justeringer i ordningen, deriblant en bedre rolleavklaring mellom styrene, arbeidsgiver og verneområdeforvalterne samt klarere instruksjonsmyndighet for styrene overfor verneområdeforvalterne. Denne utredningen har vist at det fremdeles er behov for ytterligere justeringer knyttet til flere av de samme problemstillingene.

1 Riksrevisjonens undersøking av forvaltninga av nasjonalparkar. Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014

Det overordnede målet med å gjennomgå verneområdeforvalternes organisering er å styrke forvaltningen av verneområdene, blant annet ved å oppnå en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder. I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Vi skulle utrede 4 alternativer for organisering:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet

Vi skulle samtidig foreslå forbedringstiltak knyttet til organiseringen som skulle bidra til å oppnå målsetningen for oppdraget.

Miljødirektoratet har gjennomført utredningen med bakgrunn i eksisterende og innhentet kunnskap. Fagressurser internt i Miljødirektoratet som har vært koblet på i arbeidet med utredningen er tilknyttet fagtemaene verneområdeforvaltning, juss, økonomi, HR, naturoppsyn, miljøøkonomi, statsforvalterstyring og dokumentforvaltning. Miljødirektoratet har også opprettet en referansegruppe bestående av representanter for verneområdestyrer, statsforvalterembeter og forvaltere og denne er involvert slik direktoratet har funnet det hensiktsmessig i tråd med føringene i oppdraget.

Miljødirektoratet sendte våren 2026 ut sin foreløpige anbefaling om videre organisering på høring til alle nasjonalpark- og verneområdestyrer, statsforvalterembeter samt Statsforvalternes fellestjenester (STAF). Statsforvalterne ble bedt om å ivareta eventuelle innspill fra nasjonalpark- og verneområdeforvalterne. Med få unntak har samtlige høringsparter gitt høringssvar.

For nærmere omtale av forvaltningsmodellen, kunnskapsgrunnlag og prosess viser vi til høringsdokumentet som er vedlagt tilrådningen.

Miljø-
direktoratet

2 Miljødirektoratets tilrådning

2.1 Sammendrag av tilrådningen

Miljødirektoratet tilrår følgende alternativ for organisering av verneområdeforvaltere:
Et justert alternativ 2 – en samling av verneområdeforvalterne hos et færre antall statsforvalterembeter enn i dag.

Miljødirektoratet tilrår å samle verneområdeforvalterne hos 6 statsforvalterembeter.

Miljødirektoratet tilrår følgende tiltak for å oppnå målsetningen for oppdraget:

- Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne
  - 6 seksjonslederstillinger
  - Økning i tildeling av midler til forvalterstillinger (lønn og drift) opprettet før 2024
  - Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
  - 2 juridiske ressurser/stillinger
- Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne
  - Tydeliggjøring av hva statsforvalteren kan gi av faglige råd uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne.
  - Den endelige rollefordelingen må beskrives i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren.
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og nasjonalpark-/verneområdestyret i dokumentforvaltning
  - En nærmere utredning av tiltakene som foreslått i høringsdokumentet med sikte på å finne en god løsning for videre dokumentforvaltning i forvaltningsmodellen.
  - Etablere egne e-postadresser og arkivbase for verneområdestyrene.
- Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer
  - Statsforvalterne som arbeidsgiver gis anledning til å avtale omfordeling av forvalters tid direkte med forvalter uten godkjenning fra styreleder.
  - Endringer i styringsretten over forvalters tid må synliggjøres i forvalternes stillingsinstrukser og i vedtektene for styrene.
- Innføring av "forvalterskolen" – en opplæringspakke for verneområdeforvaltere
- Videreføring av forvaltersamlinger hvert annet år
- Formalisere og styrke samarbeidet mellom forvaltere/styrer og besøkssentre
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter som et tilleggsoppdrag når alternativ for organisering er fastsatt
- Samlokalisering av kontorsted med SNO-ressurser bør være en del av vurderingen i fastsettelse av, og mulig relokalisering, av knutepunkter/kontorsteder for forvaltere.

Miljø-
direktoratet

2.2 Tilrådning om alternativ for videre organisering av verneområdeforvaltere

Miljødirektoratet tilrår en løsning som tilsvarer et justert alternativ 2 – samling av verneområdeforvalterne i færre embeter enn i dag. Vi tilrår en samling i 6 embeter.

I vår tilrådning har vi vektlagt følgende punkter, som vi mener vil bidra til en mer helhetlig forvaltning:

- Bedre forhold for opplæring og veiledning av forvalterne og styrke kompetansen til forvalterne
- Mer lik organisering av forvalterne og styrke daglig ledelse
- Forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere
- Tillit til forvaltningsordningen

Vi mener det mest effektive tiltaket for å oppnå ønskede endringer ved dagens organisering er å samle stillingene i større enheter, som sikrer et stabilt og forutsigbart system tilknyttet stillingene. Det vil ivareta at alle får like muligheter til oppfølging fra sin nærmeste leder, både faglig og i personaloppfølging. Forvalterstillingen kan være en krevende rolle, med håndtering av utfordrende saker. Vi vet at personaloppfølging og ledelse varierer mellom embetene i dagens organisering. I forbindelse med utarbeiding av høringsforslaget utførte vi spørreundersøkelser for forvaltere og embeter, og svarene fra forvalterne avdekket at ikke alle føler at de får god nok støtte i sitt daglige arbeid. En dedikert seksjonsleder og en større faggruppe med kompetanse på forvaltning av store verneområder mener vi klart vil styrke sekretariatenes forhold for erfaringsdeling, opplæring og veiledning. Slik forventer vi at tiltaket vil styrke fagmiljøet og bidra til en generell kompetanseheving.

Vi tilrår at verneområdeforvalterne i størst mulig grad beholder sin nåværende tilknytning til sitt statsforvalterembete, samtidig som vi tilstreber at forvalterne skal samles i en enhet tilsvarende en seksjon med en dedikert seksjonsleder. Vi tilrår derfor at forvaltere ansatt i embeter med få forvaltere overføres administrativt til embeter med flere forvaltere slik at det blir grunnlag for større enheter tilsvarende en seksjon. Embeter som allerede har grunnlag for å etablere en seksjon beholdes i all hovedsak som i dag, med eventuell tilføring av forvaltere fra andre embeter.

Miljødirektoratet hadde i høringsdokumentet en foreløpig anbefaling om alternativ 2 – *Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere* som modell for videre organisering av verneområdeforvalterne. Basert på høringssvarene, har vi utvidet forslaget med ett embete; vi forslår at Trøndelag videreføres som arbeidsgiver for verneområdeforvaltere.

Vi har dermed justert forslaget fra høring til en fordeling på 6 embeter, sammenlignet med 5 i høringsdokumentet. Det medfører at 4 embeter ikke videreføres som arbeidsgivere, og 10 forvalterstillinger er foreslått overført til andre embeter. Høringssvarene fra embetene og styrene

Miljø-
direktoratet

i disse 4 fylkene er klare på at de ikke ønsker alternativ 2, særlig på grunn av at de er bekymret for hvordan det vil påvirke videreføring av dagens faglige samarbeid og lokal tilknytning.

Blant de øvrige embetene fremheves i stor grad samme argumentasjon for å gå bort fra alternativ 2 som ny organisering. Samtlige embeter anbefaler alternativ 1. Samtidig er embetene som ikke berøres av ny organisering mindre negative til alternativ 2. Blant styrene og forvalterne i øvrige fylker er det en større støtte til alternativ 2, men også her er meningene delte.

Vi har forståelse for at forslaget kan medføre endringer i dagens samarbeidspraksis, men vi mener også at det kan avbøtes med å etablere nye kontaktflater mellom etatene. Vi understreker at stillingene som foreslås overført ikke skal flyttes fysisk, men administrativt, og beholder et lokalt kontorsted.

En gjennomføring av et justert alternativ 2 innebærer at et utvalg av statsforvalterne vil få et større ansvar for oppfølging av forvalterne enn i dag. Vi har foreslått økte ressurser som gir den nødvendige kapasiteten til å forvalte denne rollen på en god måte.

Vi mener dagens organisering uten endringer (nullalternativet) ikke tilstrekkelig ivaretar de viktigste forbedringspunktene som bidrar til å sikre god oppfølging av forvalterne. Dermed vil heller ikke en videreføring nullalternativet bidra til en styrket forvaltning av verneområdene. En videreføring av dagens organisering med gjennomføring av forbedringstiltakene (kap. 2.3) vil bedre dagens situasjon, blant annet ved at man får tilført mer ressurser til ordningen og en tydeligere rollefordeling. Men alternativet vil ikke romme fordelene som følger av en mer lik organisering og styrket ledelse, som foreslått i alternativ 2. De foreslåtte forbedringstiltakene vil helt klart få mer effekt ved et alternativ der stillingene er samlet på grunn av synergieffektene som en større enhet gir. Det er for eksempel være lettere å fordele ressurser på tvers av verneområder når man har en større forvaltergruppe å fordele ressurser mellom.

Høringsuttalelsene ga liten støtte til alternativ 3 og alternativ 4. Miljødirektoratet vurderte også i sitt høringsdokument at disse alternativene medfører ulemper som overgår gevinstene ved forslagene, og går ikke videre med disse.

Miljø-
direktoratet

2.2.1 Omtale av administrativ forflytning av stillinger mellom embeter

I tabellene under vises dagens fordeling av forvalterstillinger sammenlignet med forslag til endring. I tabell 1 viser vi forslaget som ble sendt på høring, i tabell 2 viser vi vår tilrådning.

Tabell 1. Forslag til fordeling av forvalterstillinger i høringsdokumentet

Statsforvalter- embete	Antall forvaltere per embete i dag	Forslag til forvaltere med endret løsning	Endringer i sammensetning
Troms og Finnmark	13	13	Uendret
Nordland	9	14	5 stillinger tilføres fra Trøndelag. Forvaltere fra Børgefjell nasjonalpark (1), Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark og Lierne nasjonalpark (2) og Skarvan/Roltdalen/Sylan landskapsvernområde (1) og Skardsfjella/Hyllingsdalen landskapsvernområde (1)
Trøndelag	10	0	5 stillinger overføres til Innlandet og Nordland
Innlandet	14	19	5 stillinger tilføres fra Trøndelag. Forvaltere fra Trollheimen landskapsvernområde (2), Femundsmarka nasjonalpark og Gutulia nasjonalpark (1), Forollhogna nasjonalpark (2).
Vestland	9	13	4 stillinger tilføres fra Agder, Møre og Romsdal og Rogaland. Forvaltere fra Geiranger-Herdalen landskapsvernområde (1), Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (3)
Møre og Romsdal	1	0	1 stilling overføres til Vestland
Rogaland	1	0	1 stilling overføres til Vestland
Vestfold og Telemark	3	0	3 stillinger overføres til Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus[4]	5	10	5 stillinger tilføres fra Agder og Vestfold og Telemark. Forvaltere fra Raet nasjonalpark (1) og Oksøy-Ryvingen-Flekkefjord landskapsvernområde (1), Færder nasjonalpark (1), Jomfruland nasjonalpark (1) og Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde (1)
Agder	4	0	4 stillinger overføres til Vestland og Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Totalt antall forvaltere:	69	69	

I vår tilrådning foreslår vi en justert organisering, der ytterligere ett embete beholder forvalterstillingene, samtidig som vi tilstreber å samle forvaltere fra embeter med få stillinger til større enheter, som kan understøtte en seksjon. I høringsdokumentet la vi terskelen for en seksjon på 10 stillinger. Vi har redusert denne til 9, slik at flest mulig forvalterstillinger kan plasseres i embetet de tilhører geografisk. En skisse over foreslått løsning er beskrevet i tabell 2.

Miljø-direktoratet

Tabell 2. Tilrådning til fordeling av forvalterstillinger per embete

Statsforvalter- embete	Antall forvaltere per embete i dag	Antall forvaltere med endret løsning	Endringer i sammensetning
Troms og Finnmark	13	13	Uendret
Nordland	9	9	Uendret
Trøndelag	10	9	1 stilling overføres til Innlandet. Forvalter fra Gutulia nasjonalpark og Femundsmarka nasjonalpark.
Innlandet	14	15	Tilføres 1 stilling fra Innlandet. Forvalter fra Gutulia nasjonalpark og Femundsmarka nasjonalpark
Vestland	9	13	Tilføres 4 stillinger fra Agder, Møre og Romsdal og Rogaland: Forvalter fra Geiranger-Herdalen (1) og forvaltere fra Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (3)[2]
Møre og Romsdal	1	0	1 stilling overføres til Vestland.
Rogaland	1	0	1 stilling overføres til Vestland.
Vestfold og Telemark	3	0	3 stillinger overføres til Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (ØBOA)	5	10	Tilføres 5 stillinger fra Agder og Vestfold og Telemark. Forvaltere fra: Raet nasjonalpark (1) og Oksøy-Ryvingen-Flekkefjord landskapsvernområde (1), Færder nasjonalpark (1), Jomfruland nasjonalpark (1) og Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde (1) [2]
Agder	4	0	4 stillinger overføres til Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus og til Vestland.
Totalt antall forvaltere:	69	69	

Nærmere omtale av de foreslåtte administrative overføringene av verneområdeforvaltere er beskrevet under.

[2] Sekretariatet for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde kan fordeles til enten Vestland eller ØBOA. Tabell 2 viser løsningen der Vestland overtar arbeidsgiveransvaret. Sekretariatet for Brattefjell-Vindeggen kan fordeles til enten Vestland eller ØBOA. Tabell 2 viser løsningen der ØBOA overtar arbeidsgiveransvaret.

Miljø-
direktoratet

Sekretariatet for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre
Forvalterne for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre er i dag fordelt på to embeter; Trøndelag og Innlandet. Nasjonalparkstyret ønsker å samle forvalterne i ett embete slik at de får samme arbeidsgiver.

Statsforvalteren i Innlandet omtaler i sitt høringssvar at de gjerne vil ha arbeidsgiveransvar for begge forvalterne for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre, da halve arealet til Femundsmarka, og hele Gutulia nasjonalpark, ligger i Innlandet. Forslaget støttes også av Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre, som ønsker overføring til Innlandet. Statsforvalteren i Trøndelag anbefaler å samle forvalterne i ett embete, uten å oppgi preferanse for et spesifikt embete.

Miljødirektoratet tilrår at sekretariatet for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre samles hos Statsforvalteren i Innlandet basert på geografisk tilknytning og styrets ønske om overføring til Innlandet.

Sekretariatet for Geiranger-Herdalen verneområdestyre
Statsforvalteren i Møre og Romsdal administrerer én forvalterstilling, sekretariatet for Geiranger-Herdalen verneområdestyre. Vi tilrår at stillingen overføres til et embete med nok forvalterstillinger til å understøtte en egen seksjon, og vi mener Vestland er embetet som er mest aktuelt for å overta stillingen. Vi tilrår at forvalterstillingen som følger sekretariatet for Geiranger-Herdalen verneområdestyre, overføres til Statsforvalteren i Vestland.

Geiranger-Herdalen verneområdestyre og Statsforvalter i Møre og Romsdal ønsker at dagens løsning opprettholdes. Stiftinga Geirangerfjorden verdsarv v/ verdensarvkoordinatoren har også levert et høringssvar. På grunn av koordinatorens spesifikke rolle i verdensarvsamarbeidet i Geiranger har vi valgt å omtale høringssvaret her, selv om stiftelsen ikke var høringspart.

Verneområdestyret mener omorganisering vil ha klare ulemper for forvaltningen av Geiranger-Herdalen når det gjelder faglig samarbeid, lokal forankring og praktisk gjennomføring av oppfølging fra arbeidsgiver. Statsforvalter har erfart at avstand til regional forvaltning svekker samhandlingen mot regionale aktører gjennom at det blir færre naturlige møteplasser. Videre anføres det at administrativ tilhørighet mellom forvalter og statsforvalteren er avgjørende for god informasjonsflyt, koordinering og faglig oppfølging. Verdensarvkoordinatoren for Vestnorsk fjordlandskap peker på at forvaltningsknutepunktet i Geiranger svekkes dersom avstanden til regional forvaltning og fagmiljøer blir lengre. Det pekes på faren for at regionale samarbeidsflater og faglige nettverk knyttet til verdensarvoppfølging svekkes dersom arbeidsgiveransvaret flyttes.

Endret arbeidsgiveransvar innebærer at forvalterstillingen i Møre og Romsdal tilknyttes en fagseksjon i Vestland som er dedikert oppfølging av arbeidsgiveransvaret for forvaltere av store verneområder på Vestlandet. Arbeidssted for forvalter vil fortsatt være forvaltningsknutepunktet i Geiranger. Vi mener at omorganisering av arbeidsgiveransvaret ikke innebærer en vesentlig

svekkelse av det sterke fagmiljøet på klima og miljø hos statsforvalteren i Møre og Romsdal. Omorganisering av arbeidsgiveransvar endrer ikke ved statsforvalters ansvar for formidling av relevant informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ, herunder også verneområdestyret og det samla forvaltningsknutepunktet i Geiranger. Vi forutsetter videre at det gode samarbeidet mellom Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Statsforvalteren i Vestland videreføres, samt at en utvidet verneområdeforvaltningsseksjon i Vestland sørger for å legge til rette for at verneområdeforvaltere opprettholder deltagelse i relevante fagnettverk i alle fylker hvor verneområdene er lokalisert.

Møre og Romsdal og Vestland deler ansvar for oppfølging av verdensarvområdet Vestnorsk fjordlandskap. Unesco sitt fagorgan, IUCN, ønsker at Norge legger til rette for sterkere samarbeid og harmonisering av forvaltingen av de to delområdene for å styrke verdensarvoppfølgingen. Verneområdeforvalterne og sekretariat for Geiranger-Herdalen og Nærøyfjorden verneområdestyrer har sentrale roller og oppgaver i oppfølgingen av de internasjonale forpliktelsene. Samordnet arbeidsgiveransvar kan bidra til å styrke det verdensarvfaglige samarbeidet ytterligere, og være fordelaktig gjennom bla enklere utveksling/samordning av arbeidsressurser og gjennomføring av felles forvaltningstiltak. Overføring av stillingen endrer ikke ved Statsforvalteren i Møre og Romsdal sin rolle i Verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap.

Sekretariatet for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde
Vi tilrår at sekretariatet for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (SVR), bestående av 3 forvaltere, samles i ett embete. De er i dag fordelt med to forvaltere hos Agder og 1 forvalter hos Rogaland.

Både Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (ØBOA) og Statsforvalteren i Vestland er aktuelle embeter for å samle forvaltere for SVR i en større enhet. Hvorvidt stillingene bør flyttes til ØBOA eller Vestland må vurderes nærmere i samråd med de aktuelle Statsforvalterne og nasjonalparkstyret. I tabell 2 er stillingene foreslått flyttet til Vestland, men det utgjør ingen forskjell i antall embeter hvilken løsning som velges her.

Høringsuttalelsen fra Statsforvalteren i Agder og forvaltere for SVR er negativ til endring av arbeidsgiver blant annet fordi det vil svekke rammebetingelsene for samarbeid knyttet til villreinforvaltningen i verneområdene. Også Statsforvalteren i Rogaland trekker frem gjensidig kunnskapsutveksling mellom statsforvalteren og verneområdeforvalteren som svært ønskelig å beholde og at forvalteren er en viktig ressurs i deres arbeid knyttet til villrein. De peker også på at alternativ 2 kan medføre en mer fragmentert forvaltning av Setesdal Ryfylke villreinområde.

Miljødirektoratet ser fordelen av å ha forvaltere for verneområdene i samme embeter som villreinforvaltningen for SVR, men mener at fordelene med å samle forvalterstillingene i egne seksjoner er større enn ulempene et samarbeid mellom to embeter medfører. Selv om arbeidsgiver endres, vil det kunne legges til rette for samarbeid med embetene i Agder og Rogaland for videre oppfølging av tiltaksplanene for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder som vedtas i høst. Villreinforvaltningen skal - uavhengig av arbeidsgiverorganisering - samarbeide med berørte etater, deriblant verneområdestyret for SVR.

Miljø-
direktoratet

Både ØBOA og Vestland har forvaltningsansvar for villrein, med koordineringsfunksjon for villreinnemder i sine fylker. Embetene er slik godt rustet til å være en faglig støtte til forvalterne på temaet. Begge embetene har også fått styrket ressurs til villreinforvaltning; ØBOA har ansatt en saksbehandler for å utarbeide tiltaksplan for villreinen på Hardangervidda og Vestland har ansatt en kommunikasjonsrådgiver for villrein og forventer en stilling til for å utarbeide tiltaksplan for Nordfjella.

Sekretariatet for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde
Forvalteren er per i dag ansatt hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, med kontorsted på Skinnarbu. Verneområdet overlapper med Brattefjell-Vindeggen villreinområde, som ligger inntil Hardangervidda villreinområde. Villreinstammen regnes i mange sammenhenger som en delbestand av Hardangerviddastammen (kilde: Norsk villreinsenter). Både Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (heretter omtalt som ØBOA) og Statsforvalteren i Vestland er aktuelle embeter for å plassere sekretariatet for Brattefjell-Vindeggen i en større enhet, se omtale av villreinkompetanse hos statsforvalteren i forrige avsnitt. Hvorvidt stillingen bør flyttes til ØBOA eller Vestland må vurderes nærmere i samråd med de aktuelle Statsforvalterne og nasjonalparkstyret. I tabell 2 er stillingen foreslått flyttet til ØBOA, men det utgjør ingen forskjell i antall embeter hvilken løsning som velges her.

Sekretariatene for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde, Raet, Jomfruland, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker
Vi tilrår at sekretariatene for de marine nasjonalparkene, Raet nasjonalpark i Agder og Færder og Jomfruland nasjonalparker i Vestfold og Telemark, samles i ett embete for å styrke det faglige nettverket for marine nasjonalparker, sammen med sekretariatet for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder. Vi mener det er mest aktuelle embetet er ØBOA, som allerede har 5 forvalterstillinger, deriblant Ytre Hvaler nasjonalpark. Overføring av forvalterstillingene fra Agder og Vestfold og Telemark vil samle nok stillinger til å understøtte en egen seksjon hos ØBOA.

Vestfold og Telemark oppgir i sin høringsuttalelse et sterkt ønske om å beholde forvalterstillingene for å opprettholde utøvelsen av statsforvalterens samordningsoppdrag og statsforvalterens mulighet til å holde seg orientert om viktige saker som kan ha betydning for samordning, forenkling og effektivisering av den statlige virksomhet i fylket.

For å oppnå en reell styrking av fagmiljøet og ledelse, mener vi imidlertid at det er nødvendig å samle forvalterstillingene i større enheter. Dette er ikke forenelig med å beholde et fåtall stillinger hos enkelte statsforvaltere, slik som det er i dag. Administrativ overføring av stillinger kan endre det etablerte samarbeidet mellom styret og statsforvalterembetet, og må i vårt forslag ivaretas ved etablering av nye samarbeidsflater.

Miljø-
direktoratet

2.2.1.1 Øvrige administrative overføringer av forvaltere

På generelt grunnlag bør det vurderes å samle sekretariat som i dag er delt mellom to statsforvaltere og fylker under samme arbeidsgiver. Per i dag har styrene for SVR, Femundsmarka og Gutulia, Breheimen og Jotunheimen sekretariat som er delt mellom to fylker. De to førstnevnte er omtalt i avsnitt 2.2.1. Vi tilrår at samme grep gjøres for Breheimen og Jotunheimen slik at sekretariatet for et styre samles under ett embete. Dette er ikke synliggjort i tabell 2 (kap. 2.2), men det vil i så fall utgjøre en administrativ relokalisering av inntil to stillinger til enten Statsforvalteren i Innlandet eller Statsforvalteren i Vestland.

2.2.2 Klagebehandling

Overføring av arbeidsgiveransvar til et annet embete vil ikke medføre endring i statsforvalterens adgang til å klage på styrenes vedtak. Statsforvalteren er klageorgan for styrenes vedtak uavhengig av forvalters administrative tilhørighet. Dette følger av naturmangfoldloven § 62 tredje ledd. Klageretten gjelder vedtak i verneområder som statsforvalteren hører til.

2.3 Tilrådning om forbedringstiltak

I høringsdokumentet la Miljødirektoratet frem forslag til tiltak for å oppnå målsetningen med oppdraget. En nærmere gjennomgang av dette ligger i høringsdokumentet. Her presenterer vi tilrådning om tiltak knyttet til alternativet Miljødirektoratet tilrår som anbefaling organisering av forvalterne.

2.3.1 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne

I høringsutkastet presenterte direktoratet en rekke tiltak for å øke kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne inkludert økt tildeling per forvalterstilling for forvaltere ansatt før 2024, synliggjøring av øremerking av midler, tilføring av midler til en seksjonsleder til embeter med mer enn 10 forvaltere og til en forvalterkoordinator i embeter med færre forvaltere.

Høringen ga stor støtte til disse tiltakene og Miljødirektoratet velger derfor å gå videre med en tilrådning av samtlige tiltak som er aktuelle for vårt tilrådde alternativ, i tillegg til et tiltak som er løftet frem i høringssvarene.

Miljødirektoratet tilrår:

- Økning i tildeling av midler til forvalterstillinger (lønn og drift) opprettet før 2024
- Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
- Tilføre midler til 6 seksjonslederstillinger jf. oversikten i tabell 2.
- Tilføre midler til 2 juridiske stillinger som skal ha som hovedansvar å følge opp juridiske spørsmål fra og veiledning av forvalterne på tvers av embeter.

Miljø-
direktoratet

Beskrivelse av tiltakene:
Vi tilrår at tildelingen per forvalter økes til 1.3 millioner kroner for stillingene som ikke allerede har fått slik økt ramme. Det gjelder i hovedsak forvalterstillinger opprettet før 2024. Vi mener en tildeling av en øremerket ramme på 1,3 millioner kroner er nødvendig for å dekke de kostnadene stillingen innebærer som listet i kap. 4.9. i høringsdokumentet. Rammen må prisjusteres på virkningstidspunktet. Oppfølging av og administrative oppgaver knyttet til verneområdeforvaltere er en særskilt oppgave og en del av embetenes ordinære rammer. Det er ønskelig at finansieringen av stillingene og den faktiske prioriteringen som er knyttet til forvalterstilingene synliggjøres i større grad. På den måten vil det bli tydeligere for både styrene og hvert enkelt embete hvilket budsjett de har på drift knyttet til hver enkelt forvalterstilling.

Med de 6 foreslåtte seksjonslederstillingene, vil alle embeter som foreslås som arbeidsgivere til verneområdeforvalterne ha mulighet til å organisere stillingene i egne seksjoner med felles fagområde nasjonalparker og store landskapsvernområder. Embetene bestemmer selv hvordan de ønsker å være organisert. En inndeling i egne seksjoner for forvaltere er derfor ikke noe Miljødirektoratet kan avgjøre, men det er vår tilrådning til organisering.

En etablering av dedikerte seksjonslederstillinger for verneområdeforvaltere vil medføre en vesentlig styrking av apparatet rundt forvalterne, da man får en lederressurs med kapasitet til god oppfølging, og som kan ha et samlet overblikk over verneområdene i sin seksjon.

Etablering av seksjoner med seksjonsledere vil også forenkle informasjonsflyten mellom overordnede myndigheter og styrenes sekretariat, ved at seksjonslederen fungerer som et kontaktpunkt. Det er per i dag behov for bedre informasjonsflyt for felles problemstillinger som tilrettelegging og skjøtsel, juridiske spørsmål, anbudsregler m.m. En seksjonsleder vil i tillegg få en viktig rolle i økonomihåndtering, og kan bidra til å fordele midler mellom styrer når det meldes inn restmidler eller merbehov gjennom året.

Seksjonslederstillingen bør omfatte personalansvar, faglig koordinering og veiledning, økonomistyring m.m. I tillegg anbefaler direktoratet at seksjonslederne etablerer et seksjonslederforum for å ivareta samhandlingen på tvers av embetene.

Behovet for en egen juridisk ressurs er spesifikt nevnt i flere høringssvar, og to av høringspartene foreslår en løsning der en felles juridisk ressurs for verneområdeforvaltere plasseres hos et av embetene. Miljødirektoratet støtter forslaget, da det er behov for mer juridisk bistand. Det kom også tydelig frem i svarene fra spørreundersøkelsen som ble sendt ut i forbindelse med utredning før høring. Vi foreslår at det etableres 2 stillinger, som skal fungere som en felles juridisk ressurs for verneområdeforvaltere. Stillingene kan plasseres samlet i ett embete, eller fordeles på to embeter.

Miljø-
direktoratet

Endring fra høring:
På bakgrunn av tilrådning av alternativ med samling av alle forvalterstillinger i egne seksjoner, går vi ikke videre med forslaget om tilføring av midler til forvalterkoordinatorer.

I høringsdokumentet foreslo vi at embetene burde ha minst 10 forvalterstillinger for å understøtte en seksjon. I vår tilrådning videreføres Trøndelag som embete med administrativt ansvar for forvaltere, noe som medfører at Trøndelag og Nordland har 9 stillinger hver.

Anbefaling om etablering av felles juridisk ressurs for verneområdeforvaltere. Vi foreslår at det etableres 2 stillinger, som skal fungere som en felles juridisk ressurs for verneområdeforvaltere. Stillingene kan plasseres samlet i ett embete, eller fordeles på to embeter.

2.3.2 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne

I høringsdokumentet løftet direktoratet frem forslag til tiltak som skulle bidra til ytterligere rolleavklaring når det gjelder faglig oppfølging av verneområdeforvalterne, både en tydeliggjøring av ansvaret i styringsdokumentene for statsforvalteren og en tydeliggjøring av hva statsforvalteren kan gi faglige råd om uten at det innvirker på styrenes instruksjonsmyndighet overfor forvalterne.

Forslaget om en tydeliggjøring av ansvaret i sentrale styringsdokumenter fikk bred støtte i høringen, men med ulike synspunkt på hva handlingsrommet i arbeidsgivers faglige rådgivning skal være.

Miljødirektoratet tilrår:
- Tydeliggjøring av hva statsforvalteren kan gi faglige råd om uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne i sentrale styringsdokumenter.
    - Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes arbeid med forvaltningsplaner, skjøtselsplaner og tiltaksplanlegging o.l.
    - Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes arbeid med innstillinger til styrene når forvaltere eller styrene etterspør dette.
- Den endelige rollefordelingen bør omtales i Hovedinstruks for statsforvalteren, og i vedtektene til verneområdestyrene.

Beskrivelse av tiltakene:
Faglig bistand vil inkludere veiledning i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplaner, skjøtselsplaner og øvrige forvaltningstiltak inkludert administrative oppgaver som anbud o.l. Vi mener at faglig bistand også bør kunne gis til forvalterens innstilling i enkeltsaker.

Høringssvarene fra styrene er tydelige på at det er lite ønskelig at statsforvalteren får en godkjennerrolle på forvalterens innstilling, da selvstendige vurderinger i forvalteren sitt arbeid

med innstillinger til styret er viktig for å tydeliggjøre rollen til styret som eget organ. Vi tilrår derfor at statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene når forvaltere eller styrene etterspør dette.

En forutsetning for å gi arbeidsgiver større handlingsrom til faglig veiledning er at forvalter utøver sin myndighet i samsvar med det styrene beslutter. Men det utelukker ikke muligheten til å motta bistand til å utarbeide en innstilling.

Vårt utgangspunkt er at bistand til godt faglig håndverk ikke skal svekke styrenes styringsrett, men bidra til at beslutningsgrunnlaget blir så godt som mulig. Handlingsrommet til faglig veiledning må også sees i sammenheng med det uttrykte behovet for en juridisk ressurs. Det vil komme tilfeller der forvalter ønsker juridisk bistand i utforming av en innstilling og dersom statsforvalter da ikke har handlingsrom til å gi slik veiledning vil en juridisk ressurs miste store deler av sin nytteverdi.

Dobbeltrollen til statsforvalter som klageorgan og faglig veileder, er også påpekt i mange høringssvar. Vi mener at myndigheten til å påklage et vedtak og det å gi faglig rådgivning til forvalter, er to adskilte oppgaver som ikke kommer i konflikt med hverandre. Vi ser det derfor ikke som uforenlig at statsforvalteren gir faglige råd til forvalter i forbindelse med innstilling i en sak, og at vedtaket senere påklages.

Faglig veiledning er essensielt for faglig utvikling og vil fremme gode beslutninger. Et styrket fagmiljø, som kan bistå med veiledning, vil gjøre forvalteren bedre i stand til å utføre sitt arbeid. Dette vil være nyttig både i forbindelse med behandlingen av enkeltsaker og øvrig skjøtsel- og tiltaksplanlegging i verneområdene. Muligheten for faglig bistand kan også bidra til å redusere antallet klager fra statsforvalteren.

Endring fra høring:
Miljødirektoratet endrer ordlyden i tilrådning til tiltaket om faglig rådgiving fra *Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov* til *Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene når forvaltere eller styrene etterspør dette.* Dette gjør vi for å tydeliggjøre at dette tiltaket er ment å tegne opp en grense for hvor langt den faglige rådgivingen fra embetet *kan* strekke seg.

2.3.3 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning

Forvalterne benytter i dag statsforvalterens dataplattform, og deler arkivbase, journal, e-postadresser og digitalt postmottak med Statsforvalterne. Publisering av postjournal skjer i eInnsyn, som blir utviklet og driftet av Digitaliseringsdirektoratet. I dag er det teknisk ikke mulig å skille på arkivdelnivå i publiseringen av offentlig postjournal. Ved hjelp av standardiserte skriveregler for sak – og journalposttitler er det i dag mulig å søke frem innhold for konkrete verneområdestyrer i eInnsyn.

Miljø-
direktoratet

Digital post sendes med fellestjenesten eFormidling til og fra arkivbasene. I dag fremstår statsforvalteren som digital avsender av all digital post som sendes fra Elements-basene. Måten styrene er registrert i virksomhetsregisteret kan ha betydning for det tekniske handlingsrommet.

Det er et sterkt behov for separate e-postadresser for styrene, samt egne arkivbaser som muliggjør å skille ut journalføringene og publisere separate offentlige journaler. Behovet for egne avsenderadresser er påpekt av styrene i flere år, og ble fremhevet som et tiltak i evaluering av forvaltningsordningen fra 2021. I innspillene fra verneområdestyrene i forbindelse med dette oppdraget er dette et behov som styrene selv også tar opp, som et reelt problem i utøving av sin myndighet.

En av årsakene til behovet for egne arkivbaser er det juridiske aspektet, som pålegger det enkelte organ (her: styrene) journalføringsplikt og arkivplikt etter arkivlova § 5 og arkivforskriften § 14. Etter dagens praksis fremstår ikke verneområdestyrene som selvstendige organer i dokumentasjonsforvaltningen.

Egne arkivdeler og metadata kan brukes for å indikere at dokumentet gjelder et styre, men det gir ikke reell teknisk adskillelse, som bare kan oppnås med en egen arkivbase for styrene. Til behandling av styresakene finnes det en tilpasset «utvalgsmodul» i Elements, som Statsforvalterens fellestjenester (STAF) anbefaler å bruke. Dette løser imidlertid ikke de grunnleggende utfordringene. Utvalgsmodulen er utviklet for å understøtte møte- og utvalgsbehandling, og etablerer ikke et eget organisatorisk eller arkivfaglig skille mellom styrenes dokumentasjon og statsforvalterens øvrige dokumentasjon. Dokumentasjon fra ulike virksomheter skapes i en felles base, til tross for at de har ulike roller og behov i behandling av samme sak. Tilgangen til felles base vil også kunne føre til at saksbehandlere hos både styrene og statsforvalterne kan få tilgang til kunnskapsgrunnlag og forarbeider, som de normalt ikke skulle hatt tilgang til. Tilgangsstyring vil videre kunne sikre ryddighet og at interne dokumenter og dokumenter som kan være underlagt taushetsplikt, bare er tilgjengelige for forvaltere.

En annen årsak er de praktiske konsekvensene av sammenblandingen. Dagens praksis medfører utfordringer knyttet til rolleforståelsen eksternt blant brukere og publikum. Når avsenderadressen er tilknyttet statsforvalteren kan det skape forvirring blant publikum om hvorvidt styrene er en egen enhet. I spørreundersøkelsen som ble sendt ut i forbindelse med dette oppdraget (se høringsutkast) beskriver forvalterne at dette i dag må klargjøres i all ekstern kommunikasjon mot publikum slik at de sikrer seg at mottaker forstår hvem de får henvendelsen fra. Praksisen medfører også økt risiko for feil journalføring. Dersom dokumentasjon arkiveres feil, vil det være vanskelig å sikre at all relevant dokumentasjon er fremlagt ved et eventuelt tilsyn, i forbindelse med en klage eller et innsynskrav. Dokumenter eller metadata publiseres på statsforvalterens offentlig journal og kan bli vanskeligere å finne for publikum, siden det ikke finnes et eget organisatorisk skille som gir ryddige og entydige treff. Egne arkivbaser gjør det mulig å skille ut journalføringene og publisere separate offentlige journaler, fortrinnsvis på eInnsyn.

Vi anbefaler at styrene får egne arkiv og egne journaler**.** Vi går ut fra at egne arkiv kan organiseres gjennom samme arkivsystem som statsforvalteren allerede har. Dette vil kanskje kunne løses ved å opprette verneområdestyrene som en felles arkivbase med underliggende

Miljø-
direktoratet

arkivdel for hvert verneområde. Miljødirektoratet har eksempelvis en egen arkivbase i Elements for Klagenemnda for miljøinformasjon og med intern tilgangsstyring. Dersom man går for en separat arkivdel i stedet for arkivbase, må man finne en alternativ løsning for publisering av offentlig journal.

For å synliggjøre at styrenes virksomhet er separat og ikke en del av statsforvalteren, anbefalte vi i høringsdokumentet at forvaltere også har e-postadresser som skiller seg fra statsforvalteren. Styrenes mulighet for å stå som avsender på egen korrespondanse, både brev og e-poster er et viktig punkt for verneområdestyrene. Miljødirektoratet mener at dette er forhold som må bedres slik at korrespondansen ikke fortsetter å skape uklarhet og forvirring.

Det er stor støtte blant høringssvarene fra statsforvalterembetene og verneområdestyrene når det gjelder behovet for endringer i dokumentforvaltningen. Høringssvaret fra Statsforvalterens fellestjenester (heretter STAF), er kritisk til tiltakene som er foreslått knyttet til dette. STAF fraråder eget arkiv eller flere egne arkiver til styrene og viser til at dette vil medføre store kostnader og gi er mer komplekst driftsmiljø samt betydelig øke ressursbehovet i STAF.

Når det gjelder publisering av offentlig postjournal anbefaler STAF en ny gjennomgang av behovene og muligheten sammen med Digitaliseringsdirektoratet.

Når det gjelder direktoratets forslag om egne e-postadresser som skiller seg fra "@statsforvalteren.no", anbefaler STAF at det ikke etableres støtte for flere UPN-er enn det som benyttes i dag. De skriver at dette reduserer risikoen for feiltilganger, svakere sporbarhet, inkonsistent sikkerhetshåndheving og økt administrativ kompleksitet.

Miljødirektoratet anerkjenner at tiltakene som foreslås for et klarere skille mellom arbeidsgiver og styre i dokumentforvaltningen vil kunne innebære økte kostnader og ressurser i forvaltningen. Samtidig mener vi at det er viktig å vektlegge behovene til verneområdestyrene, -embetene og offentligheten når det gjelder å sikre en så god og tydelig dokumentforvaltning som mulig og at det bør etterstrebes å finne løsninger på denne problemstillingen for å redusere risikoen som dagens løsning innebærer. Verneområdestyrene fatter vedtak og utfører tiltak som er i offentlighetens interesse og det er derfor svært viktig å sikre at publikum enkelt finner frem til riktig organ og relevant informasjon til rett tid slik at vi ivaretar muligheten for reell påvirkning i prosesser og tillit til forvaltningen. I tillegg må vi sikre at dokumentforvaltningen i denne forvaltningsmodellen følger kravene i lovverket.

Miljødirektoratet tilrår:

- En nærmere utredning av tiltakene som foreslått i høringsdokumentet med sikte på å finne en god løsning for videre dokumentforvaltning i forvaltningsmodellen og at dette inkluderer en helhetlig risikovurdering, der konsekvensene av å opprettholde dagens modell veies opp mot utfordringene ved endring.
- Vi ønsker å få på plass egne e-postadresser og arkivbase for verneområdestyrene. For eksempel ved at det opprettes et felles e-postdomene slik som "verneområdestyre.no" som styrene kan benytte.

Miljø-
direktoratet

Endring etter høring:
Etter høringssvar fra STAF har vi justert vår tilrådning noe slik at vi foreslår en nærmere utredning av mulige løsninger for dokumentforvaltningen samt at dette inkluderer en helhetlig risikovurdering.

2.3.4 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer

En sentral utfordring som har blitt trukket frem ved dagens organisering er at det i dag er liten fleksibilitet i ressursene forvalterne utgjør pga. arbeidsgivers begrensede styringsrett. Det gjør det vanskelig å utjevne arbeidsbelastningen og blir særlig et problem ved sykefravær og annen vakanse. I høringsutkastet anbefalte derfor Miljødirektoratet å gi statsforvalterne noe mer styring over sine ansattes tid.

I høringssvarene er det stor støtte til tiltak som sikrer større fleksibilitet i fordelingen av forvalterressurser. Samtidig peker noen embeter på et ønske om at forvalterne også bør kunne benyttes til å utføre oppgaver for embetene når det er anledning til dette. Miljødirektoratet har valgt å fastholde på forslaget om at tiltaket her gjelder fleksibilitet i forvalterressurser mellom oppgaver for verneområdestyrene. Selv om det ikke foreslås en tydeliggjøring av fleksibiliteten i bruken av forvalterressurser til andre oppgaver mener vi at dette kan løses som tidligere ved avtale mellom styrene/styreledere og statsforvalterne.

Flere høringssvar peker på at, selv om det er kan være et godt tiltak for å øke fleksibiliteten, så er det viktig med god dialog mellom embetene og styrene.

Miljødirektoratet tilrår:
- Statsforvalterne som arbeidsgiver gis anledning til å avtale omfordeling av forvalters tid direkte med forvalter uten godkjenning fra styreleder.
- Endringer i styringsretten over forvalters tid må synliggjøres i forvalternes stillingsinstrukser og i vedtektene for styrene.

Beskrivelse av tiltakene:
I dag har styrene styringsrett over forvalternes oppgaver og forvalternes tid. Vi mener det ikke lar seg gjøre å bedre utfordringene knyttet til fleksibilitet uten å gi statsforvalterne noe mer styring over sine ansattes tid. I dagens organisering forekommer det at forvaltere løser oppgaver for andre styrer og da har det vært praksis at statsforvalter må avklare dette med styreleder.

Vi mener tiltaket med omfordeling av forvalters tid uten styreleders godkjennelse bør begrenses til å gjelde bruk av forvalternes tid på tvers av styrer, ikke bruk av forvalters tid på øvrige oppgaver innenfor statsforvalterembetet.

Dette vil innvirke på styringsretten styrene har i dag overfor forvalters tid, men vi mener det vil være til klar fordel for forvaltningen av verneområdene at det gis anledning til en mer fleksibel fordeling av forvalterressursene. Det vil sikre at sekretariatsfunksjonen ivaretas på en best mulig måte der behovet til enhver tid er størst. Tiltaket er rettet mot fordeling av ressurs i tilfeller der

forvalter har kapasitet til øvrige oppgaver i tillegg til dem som forvalter skal utføre for eget styre. Forutsetninger for at tiltaket skal ha en vellykket gjennomføring er at informasjonsflyten mellom arbeidsgiver og styre er god, slik at vedkommende styre til enhver tid er orientert om en eventuell fordeling av forvalters tid til andre styrer.

En slik endring bør synliggjøres i forvalternes stillingsinstrukser slik at det fremkommer at de også kan måtte påregne å utføre sekretariatsoppgaver for andre styrer ved behov. Endringer i eksisterende stillingsinstrukser må i tilfellet gjennomføres i tråd med arbeidsrettslige regler. Det bør i tillegg synliggjøres i vedtektene for styret.

Endringer etter høring:
Miljødirektoratet endrer derfor ordlyden i tiltaket for å understreke behovet for god dialog mellom embeter og styrene når det gjelder styringen av forvalternes tid.

Vi endrer av samme årsak ordlyden fra at embetene ikke trenger "avklaring" fra styreleder til at de ikke trenger "godkjennelse" fra styreleder.

2.3.5 Innføring av forvalterskolen

Spørreundersøkelsene som ble gjennomført som en del av utredningen viste at det i dagens organisering i stor grad er forvaltere som driver faglig opplæring av nye forvaltere, mens statsforvalterne legger til rette for opplæring i administrative systemer og tilsvarende.

Miljødirektoratet har per i dag ikke en formell rolle i opplæring av forvaltere, men bistår i opplæring av verneområdestyrene der forvalterne også deltar.

At det i dagens organisering i hovedsak er andre forvaltere som står for opplæringen er nok på mange måter naturlig ettersom de har best kjennskap til oppgavene som ligger til sekretariatsfunksjonen. Samtidig ser vi at dette kan være sårbart og at graden av opplæring som gis kan være personavhengig og at en slik praksis ikke sikrer lik opplæring for alle forvaltere. At forvalterne også er ansatt hos ulike embeter tilsier at opplæringene kan bli ulike. På bakgrunn av dette foreslo direktoratet i høringsdokumentet innføring av et tiltak som skal sikre mer enhetlig opplæring og som også kan være en ressurs for etablerte forvaltere ved behov. Høringssvarene som har kommentert dette tiltaket viser stor støtte til forslaget. Statsforvalteren i Trøndelag har også trukket frem at en slik opplæring bør gjøres tilgjengelig for andre medarbeidere hos embetene samt kommuner.

Miljødirektoratet tilrår:
- Innføring av "Forvalterskolen"

Beskrivelse av tiltaket:
"Forvalterskolen" skal være en opplæringspakke som skal samle e-læring, webinarer, skriftlig veiledning, spørsmål- og svar, m.v. på en hensiktsmessig plattform som sikrer lik informasjon til alle nye forvaltere og som kan brukes av erfarne forvaltere ved behov i sitt daglige arbeid.

Hovedansvaret for å innføre tiltaket kan ligge hos Miljødirektoratet ettersom dette vil være et felles opplæringsprogram på tvers av embeter, eventuelt hos en statsforvalter i samarbeid med Miljødirektoratet. Det følger av arbeidsgiveransvaret å gi opplæring slik at de ansatte kan utføre arbeidet og statsforvalteren må uansett være sterkt deltakende i et slikt program.

Endring etter høring:
Det har ikke kommet frem informasjon i høringssvar som utgjør et behov for endring i tiltaket og det gjøres ingen endringer i tilrådning for dette forbedringstiltaket etter høring.

2.3.6 Forvaltersamlinger

Det gjennomføres også i dag forvaltersamlinger for forvalterne annet hvert år og dette er foreslått videreført som et tiltak for å styrke kompetanse og bidra til helhetlig forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet tilrår:
- Videreføring av forvaltersamlinger med fast intervall på hvert andre år

Beskrivelse av tiltaket:
Miljødirektoratet skal ha ansvar for å gjennomføre forvaltersamlingene i samarbeid med statsforvalterne. Vi foreslår at annenhver samling gjennomføres som nasjonale og regionale samlinger. SNO sentralt deltar på de nasjonale samlingene, og SNO-lokalt med fagansvar for de store verneområdene deltar på de regionale samlingene.

Endring etter høring:
Det har ikke kommet frem informasjon i høringssvar som utgjør et behov for endring og det gjøres ingen endringer i tilrådning for dette forbedringstiltaket etter høring.

2.3.7 Formalisere og styrke samarbeidet med besøkssenter

Samarbeidet mellom verneområdeforvaltningen og nasjonalparksentrene er ikke formalisert i dag og varierer derfor mellom områder. I spørreundersøkelsen til forvalterne inngikk et spørsmål om samarbeid med sentrene. Svarene spriker fra en opplevelse av manglende eller dårlig samarbeid til svært godt samarbeid. Uavhengig av opplevelse tar flere besvarelser opp ønsket om et mer formalisert samarbeid. Noen påpekte også at sentrene burde fått en tydeligere rolle knyttet til informasjon og naturveiledning knyttet til verneverdiene.

Den 26. januar 2026 leverte Miljødirektoratet, etter oppdrag fra KLD, et forslag til ny besøkssenterstrategi for 2026-2036. I forslaget la direktoratet blant annet vekt på et tettere og mer formalisert samarbeid mellom besøkssentre og verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom samarbeidsavtaler. I høringsutkastet foreslo direktoratet at et forbedringstiltak vil være å gjennomføre de tiltakene som er foreslått i ny strategi. Dette fikk støtte i høringsrunden. Det

Miljø-
direktoratet

ble samtidig spilt inn ønske om at det burde legges til rette for at verneområder uten senter også kan dra nytte av arbeidet sentrene gjør, særlig informasjons- og kommunikasjonsarbeid som gjøres tematisk og som kan gjelde flere verneområder. Den endelige innretningen på besøkssenterordningen er foreløpig ikke avklart. Basert på erfaringene fra dagens ordning vurderer Miljødirektoratet likevel at et mer formalisert samarbeid mellom besøkssentre og forvaltningen vil være nyttig uavhengig av hvordan den endelige strategien blir.

Miljødirektoratet tilrår:

- Et eget kriterium for etablering og reautorisering av sentre som vektlegger formalisert samarbeid med verneområdeforvaltningen.
- Samarbeidsavtaler mellom besøkssentrene og lokal forvaltning etter maler utarbeidet av Miljødirektoratet for autorisasjoner fra 2028 og fremover.
- Besøkssentre *bør* samlokaliseres med fagmiljø og miljøforvaltning, herunder verneområdeforvaltningen, der dette er hensiktsmessig og praktisk mulig.

Beskrivelse av tiltaket:
Vi mener det er viktig for etableringen av gode forvaltningsknutepunkter at samlokalisering med verneområdeforvaltningen og andre relevante fagmiljø er et kriterium som bør vurderes ved lokalisering av besøkssentre. Besøkssentre bør lokaliseres i nærhet av naturverdiene de skal formidle, enten dette er en nasjonalpark, et Ramsarområde eller aktuelle naturtyper og arter. På den måten kan man sikre en god kobling mellom naturforvaltning, formidling og lokalsamfunn. I enkelte områder inngår besøkssentre i etablerte forvaltningsknutepunkt med en viktig rolle både i verneområdeforvaltningen og i oppfølgingen av verdensarvområder. Slike miljøer kan bidra til å samle kompetanse, styrke samarbeidet mellom forvaltning og formidling og understøtte en helhetlig oppfølging av naturverdier med både nasjonal og internasjonal betydning.

I dag er det et system for etablering og reautorisering av sentre. For å sikre et styrket og formalisert samarbeid mellom besøkssentre og verneområdeforvaltningen foreslår vi at et slikt samarbeid må være en del av kriteriene som vurderes ved autorisering og reautorisering av sentre. Dette mener vi må etableres uavhengig av samlokalisering eller ikke.

Endring etter høring:
Det har ikke kommet frem informasjon i høringssvar som utgjør et behov for endring og det gjøres ingen endringer i tilrådning for dette forbedringstiltaket etter høring. Vi har endret ordlyden i tilrådningen til konkrete tiltak fra Miljødirektoratets anbefaling til ny besøkssenterstrategi av 26. januar 2026.

Miljø-
direktoratet

2.3.8 Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter med mål om bedre fungerende knutepunkter

I oppdraget ble direktoratet bedt om å foreslå endringspunkter som gir bedre fungerende forvaltningsknutepunkter. Vi har ikke gjennomført en detaljert kartlegging av de enkelte forvaltningsknutepunktene i denne anbefalingen. Vi har i stedet spurt forvalterne om hvordan knutepunktene i dag fungerer og hva som er ønskede forbedringspunkter. Undersøkelsene var anonyme og kan derfor ikke benyttes som en vurdering av det enkelte knutepunkt/kontorsted, men gir et overordnet bilde på hvilke behov som belyses.

Mange forvaltere er i dag lokalisert ved forvaltningsknutepunkter eller kontorsteder som ikke er tilknyttet et senter. Det er også stor variasjon i hvilke aktører som sitter på de ulike knutepunktene, se vedlegg 4.

Tilbakemeldingene i spørreundersøkelsen viser at flere forvaltere i praksis ikke sitter ved et knutepunkt, men alene uten et fagfelleskap på sin kontorplass. Spørreundersøkelsen viser også tydelig at forvalterne ønsker samlokalisering med andre forvaltere, og med SNO.

I høringsdokumentet foreslo vi som et forbedringstiltak at det gjennomføres en kartlegging av knutepunkt/kontorsted for å se om de kan samles i større grad slik at alle forvaltere får kontorplass ved et reelt knutepunkt, der det også er samlokalisering med SNO. Vi tilrår at en nærmere kartlegging av fremtidige knutepunkt og eventuelle forslag til relokaliseringer avventer til ny organisering av verneområdeforvalterne er bestemt. Høringssvarene støtter opp om dette forslaget. Det påpekes samtidig i flere høringssvar at dette må gjøres i en egen prosess der styrene blir hørt. Det er også gitt tilbakemelding om at det er behov for at knutepunktene utvikles og styrkes som lokale fagmiljøer og at også andre lokale fagmiljø kan bidra med verdifull, forvaltningsrelevant kompetanse, slik som destinasjonsselskaper, friluftsråd, kommuner mv. og at en videre forståelse av knutepunkt som inkluderer slike miljøer vil være i tråd med oppdragets mål om sterkere lokale fagmiljø og mer robust forvaltning.

Miljødirektoratet tilrår:

- Gjennomføring av en kartlegging av forvaltningsknutepunktene med mål om bedre fungerende knutepunkter når den videre organiseringen av verneområdeforvalterne er avgjort. Dette kan gjøres som et tilleggsoppdrag til direktoratet.

Endring etter høring:
Det har ikke kommet frem informasjon i høringssvar som utgjør et behov for endring og det gjøres ingen endringer i tilrådning for dette forbedringstiltaket etter høring.

Miljø-
direktoratet

2.3.9 Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

Behovet for å beholde og/eller styrke samarbeidet med SNO har blitt løftet frem av forvalterne i utredningen. De som har etterlyst bedre samarbeid pekte bl.a. på redusert tilstedeværelse fra SNO på knutepunkt og manglende ressurser til å følge opp tiltak.

En forklaring på dette er at SNO jobber kontinuerlig for at andelen utetid skal være størst mulig. Det blir stadig bedre rapporteringsverktøy og veldig ofte gjøres "kontorarbeid" på telefonen mens man er i felt, eller i bilen før arbeidsdagen avsluttes, Dette fører til at SNO bruker mindre og mindre tid inne på et kontor. Kontorplassering har de siste årene derfor fått mindre betydning for SNO. Bruk av Naturoppdrag med varslingsfunksjon har også lagt til rette for en enda bedre formell dialog mellom forvaltningsmyndighetene for verneområder og SNO.

SNO har i dag kontorplass på flere velfungerende forvaltningsknutepunkter og opplever at samarbeidet der fungerer godt, men som beskrevet over er det en ønsket utvikling at SNO bruker mindre tid inne, og dette er nok årsaken til at flere forvaltere kommenterer at de ønsker at SNO er mer til stede på knutepunktene. Pga. SNOs desentraliserte struktur vil det i noen tilfeller være hensiktsmessig at SNO har tilgang til en arbeidsstasjon på forvaltningsknutepunktene.

I høringsutkastet anbefalte direktoratet at muligheten for å samlokalisere kontorsted med SNO-ressurser bør være en del av vurderingen i fastsettelse av, og mulig relokalisering, av knutepunkter/kontorsteder for forvaltere, slik at det legges til rette for at knutepunktet også kan være et hensiktsmessig sted for SNO å jobbe fra når de ikke er i felt. Dette fikk støtte i høringsrunden blant de som kommenterte tiltaket i høringssvar. Ett høringssvar pekte på at ettersom utviklingen er at SNO i liten grad har behov for kontor, gir det liten mening å bruke det som premiss for lokalisering av knutepunktene, og at det viktigste er at det er et godt samarbeid. Andre høringssvar peker på behovet for å øke ressursene til SNO for å kunne styrke samarbeidet.

Miljødirektoratet har tidligere understreket behovet for tilstrekkelig kapasitet i SNO til å gjennomføre oppsyn og nødvendige tiltak. For å kunne ivareta og styrke forvaltningen av verneområdene må denne kapasiteten økes i takt med veksten av antall verneområder.

Miljødirektoratet tilrår:

- Samlokalisering av kontorsted med SNO-ressurser bør være en del av vurderingen i fastsettelse av, og mulig relokalisering, av knutepunkter/kontorsteder for forvaltere.

Endring etter høring

Det har ikke kommet fram informasjon i høringssvar som utgjør et behov for endring utover at vi understreker behovet for tilstrekkelig kapasitet hos SNO til å gjennomføre deres oppgaver i og tilknyttet verneområdene.

Miljø-
direktoratet

2.4 Konsekvenser av forslaget

Tiltakene vi tilrår for å styrke forvaltningen av verneområder gjennom en ny organisering av forvalterstillingene, medfører endringer fra dagens praksis.

Antallet statsforvaltere som er arbeidsgiver for forvaltere vil endres fra 10 til 6. Det medfører at 10 stillinger overføres administrativt til et annet embete enn dagens.

For 4 statsforvaltere vil alle nåværende forvalterstillinger overføres til et annet embete.

Tilsvarende får 3 embeter tilført flere stillinger; Statsforvalteren i ØBOA tilføres 5 nye stillinger, Statsforvalteren i Vestland får tilført 4 nye stillinger og Statsforvalteren i Innlandet får tilført 1 stilling etter vårt forslag. Eventuelle samlinger av forvalterne fra Breheimen og Jotunheimen under ett embete kommer i tillegg. For embeter som får tilført nye stillinger, vil ØBOA få størst endring sammenlignet med dagens antall, med en dobling av dagens forvalterstillinger fra 5 til 10.

For forvalterstillingene som overføres vil det medføre omstilling til en ny administrativ enhet, og de vil ikke lenger ha administrativ tilknytning til embetet i sitt fylke. Høringssvarene til embetene som ikke videreføres som arbeidsgivere for verneområdeforvaltere er tydelige på at dette vil svekke tilknytningen til embetet, og uttrykker bekymring for faglig samgang mellom etatene dersom de ikke administrativt tilhører fylket som verneområdene ligger i.

Miljødirektoratet mener at det er mulig å avbøte disse negative virkningene med nye kontaktflater som ivaretar den faglige utvekslingen mellom verneområder forvaltet av statsforvalteren og verneområder forvaltet av styrene. Styrene og statsforvalterne, som selvstendige forvaltningsorgan, har ansvar for å videreføre samarbeidet som er nødvendig mellom etatene. Omfanget av ulempene en administrativ flytting av stillinger vil medføre, og hvor vanskelig det vil være å videreføre den tidligere kontakten med ny arbeidsgiver er vanskelig å fastsette. Det pågår imidlertid også i dag samarbeid på tvers av myndigheter innen verneområdeforvaltningen i flere sammenhenger, for eksempel mellom embeter som har delt areal i verneområder, slik som Innlandet og Trøndelag. Styrene har også per i dag etablerte kontaktflater som er uavhengig av administrativ tilhørighet, eksempelvis mot villreinnemdene og i kommunalt samarbeid.

Positive virkningene av forslaget vil være fordelene som følger med økte ressurser til verneområdeforvaltningen. For forvalterne vil dette innebære en mer forutsigbar ledelse med kapasitet til nærmere oppfølging og et større fagmiljø for arbeid med store verneområder. Embetene vil som sådan også få styrket kapasitet ved at det etableres egne lederstillinger for embeter med arbeidsgiveransvar, samt 2 delte stillinger på juridisk ressurs. Embeter uten arbeidsgiveransvar vil kunne få frigjort kapasitet ved at ressursbruk knyttet til oppfølging av forvalterstillingene faller bort.

Miljø-
direktoratet

For arbeidsgiver vil det innebære en tydeligere rolle og bedre forutsetninger for å ivareta sine ansatte gjennom en dedikert ledelse og tydelig rolleavklaring knyttet til faglig veiledning. En seksjonsleder vil også ha mulighet til å delta i embetets ledergrupper og slik sett bidra til det faglige samarbeidet på tvers i embetene. Dette vil også skape mer forutsigbare og tydelige kontaktflater mellom øvrige etater i miljøforvaltningen, eksempelvis i dialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalterne og forvalterne/verneområdestyrene.

En bedre fordeling av ressurser ved vakanser vil også kunne bidra til bedre ressursutnyttelse og til en styrket ivaretagelse av verneverdiene. Samling i en seksjon vil videre gi en mye bedre utnyttelse av det faglige potensialet i forvaltergruppen, og bidra til økt faglig kvalitet på verneområdeforvaltningen som sådan og også bidra til mer enhetlig forvaltning på tvers av verneområder.

Vi mener at midler som overføres tilknyttet forvalterstillingene må øremerkes oppfølging av forvalterne. Statsforvalterne må så stå fritt til å vurdere hvordan disse midlene så brukes best innenfor sitt embete. Det betyr også at våre anbefalinger om at disse benyttes til seksjonsledere er opp til embetene å effektuere og dette kan ha innvirkning på effekten av de foreslåtte tiltakene.

Dokumentforvaltning
Et tydeligere skille mellom styrene og statsforvalteren som avsender på korrespondanse vil gi en betydelig bedre kommunikasjon av rolle ut mot publikum i tillegg til at dokumentforvaltningen vil følge kravene i lovverket. Dette vil samtidig kunne medføre økte kostnader og ressurser. Omfanget av dette må kartlegges nærmere.

Økonomiske konsekvenser
Tilrådningen innebærer til sammen 8 nye stillinger i verneområdeforvaltningen og økte rammetildelinger per forvalterstilling (lønn og drift) opprettet før 2024. Vi har i denne anbefalingen ikke beregnet beløpet som følger av økt rammetildeling, da vi ikke har tilstrekkelig informasjon om den eksakte rammen til forvalterstillingene per i dag. Denne informasjonen sitter DFD på, og en eventuell beregning av merkostnad må gjøres i samarbeid med DFD. Dagens organisering må regnes som "underpriset" når det gjelder tilføring av midler til embetene for å ivareta sin rolle som arbeidsgiver for forvalterne og leverandør for fellestjenester til styrene. En beregning av merbehov for gjennomføring av denne løsningen må derfor hensynta dette.

Som utgangspunkt i høringsdokumentet har vi foreslått 100%-stillinger for seksjonsledere. Etter høring har vi justert grensen til 9 ansatte for å understøtte etablering av en egen seksjon. Omfanget av stillingen vil dermed være mindre i noen av embetene sammenlignet med høringsforslaget. Vi mener derfor det må vurderes om det er behov for 100% stilling som seksjonsleder i alle de foreslåtte embetene.

Forslaget til tilrådning er mer kostbart enn alternativet vi anbefalte i høringsdokumentet fordi vi utvider antall embeter med arbeidsgiveransvar fra 5 til 6 og legger til 2 juridiske ressurser.

Miljø-
direktoratet

3 Forutsetninger for vellykket gjennomføring av det foreslåtte alternativet

Gjennomføring av vårt foreslåtte alternativ er en forutsetning for effekten av tiltakene vi foreslår, og vice versa er gjennomføring av enkelte av tiltakene en forutsetning for å oppnå ønsket effekt av alternativet for organisering. Særlig innebærer dette at det må tilføres ressurser til statsforvalterembetene slik at de settes i stand til å følge opp forvalterne på en god måte, både i form av personalledelse, faglig oppfølging og administrative tjenester.

En organisering der hver forvalterstilling har tilhørighet til en seksjon innenfor sitt fagområde, med en dedikert lederressurs, er også en sentral forutsetning for å utløse fordelene ved det nye forslaget. Samling av stillinger i færre embeter er samtidig en forutsetning for seksjonslederetableringer. Skal det være gjennomførbart å tilføre stillinger med mål om å samle forvalterne i egne seksjoner krever det at embetene har et visst antall forvaltere ansatt.

En alternativ løsning til å samle alle forvaltere hos utvalgte embeter, kunne vært å la alle embeter beholde arbeidsgiveransvaret, slik som i dag, og innføre egne seksjoner i embetene med nok stillinger til å understøtte en seksjon. De øvrige 4 embetene med få forvalterstillinger, vil da i praksis få alternativ 1; dagens organisering med noen forbedringstiltak, men ikke alle de foreslåtte forbedringstiltakene. Økning av rammetildeling per stilling, klargjøring av roller og tiltak listet opp i kap. 2.3.5 til 2.3.9 vil kunne gjennomføres uavhengig av organisering. Tiltak knyttet seksjonsstruktur slik som ressurser til ledelse, større fagmiljø og økt fleksibilitet i fordeling av forvalterressurs blir uendret fra dagens løsning.

Miljødirektoratet anbefaler ikke en slik løsning, og ønsker at verneområdeforvaltningen i de 4 aktuelle embetene skal få samme muligheter til styrket forvaltning gjennom samme organisering som de øvrige. Ulemper som følger av en administrativ omorganisering av forvalterstillingene, bør være mulig å avbøte med etablering av nye kontaktflater.

Forslagene til tiltak som innebærer å tilføre midler til embetene for å styrke dem med dedikerte seksjonslederstillinger til oppfølging av forvalterne må regnes som en tydelig anbefaling fra vår side. Embetene vil selv måtte avgjøre hvordan de internt organiserer sin etat. Det vil derfor også påvirke virkningene av vår tilrådning hvordan dette blir løst i praksis innenfor de aktuelle embetene. Dersom vår anbefaling tas til følge, bør hovedtrekk i endringene og intensjonene med dem også inngå i styringssignalene til statsforvalterne.

Vi vil samtidig understreke at vi er klar over at det også er behov for styrking av kapasiteten og ressurser hos statsforvalterembetene for at de skal ivareta sine andre oppgaver på miljøområdet. En reell positiv effekt på styrket forvaltning av verneområdene i sin helhet vil ikke oppnås om ikke embetene også har tilstrekkelig kapasitet til å utøve sin egen forvaltningsmyndighet for verneområder.

Miljø-
direktoratet

4 Høring av forslaget – oppsummering av høringssvar

4.1 Alternativene til organisering

Alle statsforvalterembetene leverte høringssvar. 8 av 10 embeter gir klart uttrykk for at de ønsker alternativ 1, som innebærer å videreføre dagens organisering med forbedringstiltak. Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Vestland gir ingen tydelig anbefaling til alternativ.

Tre av ti embeter fraråder direkte alternativ 2, mens de andre embetene er mer positive til en slik organisering. Statsforvalteren i Innlandet påpeker fordelene med en mer helhetlig forvaltning, dedikerte lederressurser og faglig forankring for forvalterne gjennom større fagmiljøer. Statsforvalteren i Trøndelag påpeker fordelene med mer enhetlig oppfølging av forvalterne og stordriftsfordeler.

Selv om mange embeter ser fordeler med alternativ 2, ønskes primært alternativ 1 på grunn av ulempene de ser ved at noen stillinger ikke lenger er administrativt tilknyttet embetet i sitt fylke. Svekket regional tilhørighet trekkes frem av de fleste embetene. Embetene uttrykker også bekymring for at en samling hos et fåtall statsforvaltere kan føre til fragmentering og svekke samarbeidet mellom forvaltere og lokale aktører. Lokal tilhørighet og faglige nettverk er viktige for å opprettholde en effektiv forvaltning.
Statsforvalteren i Rogaland og Statsforvalteren Agder peker spesielt på at det kan medføre en mer fragmentert villreinforvaltning dersom sekretariatet til Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområder flyttes ut av fylkene.

Det er en klar tendens til at embetene som foreslås å miste arbeidsgiveransvar for sine forvaltere er mest negative til alternativ 2. Embetene som beholder forvalterstillingene er mer positive til en mer samlet organisering, gitt at de får beholde arbeidsgiveransvaret.

Statsforvalterne ble bedt om å ivareta forvalternes innspill. I noen embeter ligger forvalternes egne innspill med, i andre er de inkludert i styrets innspill. Forvalterne er mer delt i sine synspunkt enn embetene, det er også ulike synspunkt innen embeter.

Forvalterne i Agder støtter ulike alternativer (Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområder ønsker alternativ 1, Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder ønsker alternativ 2 og Raet alternativ 3). Forvalter i Raet bemerker at uansett alternativ bør forvaltersamarbeidet på tvers av de marine områdene i Oslofjorden styrkes. Forvalterne i Nordland støtter alternativ 2 da de ser fordeler ved et styrket samlet fagmiljø og en tydelig ledelse. Forvalterne i Rogaland og Vestland ønsker å beholde dagens organisering med forutsetningene gitt i alternativ 1.

Miljø-
direktoratet

Blant verneområdestyrene er støtten til de ulike alternativene spredt. Av 46 innsendte høringssvar er det 6 styrer som primært ønsker alternativ 1. Over halvparten av styrene (38 styrer) støtter både alternativ 1 og 2 og 17 av styrene anbefaler kun alternativ 2.

Verneområdestyrene med forvaltere som beholder sin statsforvaltertilknytning er mer tydelige på at de støtter alternativ 2. Styrene med forvaltere som mister nåværende statsforvaltertilknytning støtter alternativ 2 dersom de får beholde sin nåværende statsforvaltertilknytning. Unntaket er Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder og Raet nasjonalparkstyre som støtter alternativ 2 også dersom forvalter må bytte arbeidsgiver. Styrene som støtter alternativ 2 fremhever fordeler som tydeligere ledelse, en mer helhetlig oppfølging og et styrket fagmiljø rundt forvaltere.

Syv av styrene anbefaler at vi går videre med alternativ 3, mens ingen anbefaler alternativ 4.

4.1.1 Andre merknader

Statsforvalteren i ØBOA skriver i sitt høringssvar at de ikke har noe imot å samle arbeidsgiveransvaret hos seg for flere verneområder utenfor embetet, men er negative til å flytte sine eksisterende verneområdeforvaltere til et annet embete, da de opplever å ha gjensidig nytte av å ha nasjonalparkforvalterne som en del av sitt fagmiljø.

Statsforvalteren i Nordland er skeptiske til å innlemme forvalterstillinger fra Statsforvalteren i Trøndelag i sitt embete på grunn av geografisk avstand. Embetet påpeker at for å sikre god ledelse må det være både praktisk og kostnadsmessig mulig å oppsøke forvalterne fysisk for arbeidsgiver og forvalterne må ha mulighet til å oppsøke Statsforvalteren i Bodø.

Statsforvalteren i Vestland skriver i sitt høringssvar at de legger mer vekt på at de trenger egen lederstilling for forvaltere, og dersom det er en forutsetning at de tar imot forvaltere fra andre embeter for å komme opp i et høyt nok antall medarbeidere for å utløse en slik stilling, så kan de ta imot flere. Geografisk mener de at det gir mest mening å ta imot forvalteren fra Møre og Romsdal og er mer usikre på hvordan det vil fungere for forvalterne som i dag er fordelt på Rogaland og Agder.

Statsforvalteren i Innlandet foreslår også at de kan overta arbeidsgiveransvar for sekretariatet til Forollhogna nasjonalparkstyre med tanke på villreinforvaltningen i området og sin sekretariatsfunksjon for villreinnemda.

Embeter som ikke får vesentlig endringer av forslaget påpeker i sine høringssvar at man må vektlegge høringssvarene til embeter og styrer som vil få endret administrativ tilhørighet som følger av forslaget.

Miljø-
direktoratet

4.1.2 Saksbehandling og prosess

Saksbehandling og prosess frem til høringsutkast er lite eller ikke omtalt i de fleste innspillene. Anárjohka nasjonalparkstyre mener at utredningen er mangelfull ettersom samiske hensyn ikke er godt nok ivaretatt. Midtre Nordland nasjonalparkstyre savner mer involvering av referansegruppa i prosessen mot høringsutkast.

Mange innspill uttrykker at utredningen er grundig og god, mens andre høringsparter ikke kjenner seg igjen i beskrivelsen av dagens situasjon. Variasjonen i meninger vedrørende dette gjenspeiler godt den variasjonen som finnes i ordningen når det kommer til forvalternes arbeidssituasjon.

4.2 Forbedringstiltakene

4.2.1 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne

De foreslåtte tiltakene støttes av alle høringsparter, og fremheves som en forutsetning for en vellykket organisering av verneområdeforvalterne. Spesielt forbedringspunktet om økt rammetildeling per stilling.

Statsforvalteren i Nordland oppsummerer i sitt høringssvar utfordringen knyttet til dagens finansiering slik: *Verneområdeforvalterne i Nordland er i dag underfinansiert. Dette tapper ressurser fra øvrige oppdrag gitt i hovedinstruks og tildelingsbrev. Kostnadene for en verneområdestilling er høyere enn for en gjennomsnittlig saksbehandlerstilling på embetet. Dette henger i all hovedsak sammen med høyere reiseaktivitet, dyrere reiser og mer bruk av overtid. Høyere turnover gir i tillegg rekrutteringskostnader/belastning på organisasjonen. Kontorleien er stedvis høy uten alternativer. Finansieringen må derfor minst komme opp på dagens grunnfinansiering av stillinger hos Statsforvalteren, helst noe over.*

Behovet for en dedikert ledelse der forvalterne samles i egen seksjon er det relativt unison støtte for på tvers av embeter, styrer og forvaltere. Unntaket er Statsforvalteren i Innlandet som ikke ønsker å skille ut forvalterne i egen seksjon da de ser fordeler av faglig utveksling i en felles enhet med saksbehandlere for øvrig vernearbeid i embetet. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark mener det ikke er behov for en egen seksjonslederstilling.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark påpeker at verneområdestyrene er selvstendige myndigheter for forvaltning av sine områder og det kan derfor være «ryddig» at forvalterne er organisert i en egen enhet med en annen seksjonsleder enn den fagenheten i embetene som ev. skal kunne påklage vedtak fattet av styrene.

Statsforvalteren i Nordland og i Trøndelag rapporterer at de allerede har organisert forvaltere i egen seksjon. Statsforvalteren i Trøndelag har etablert en 20% stilling til seksjonsleder, mens SF

Nordland har 1 seksjonsleder fordelt på 2 seksjoner, der den ene er seksjon for verneområdeforvaltere.

Behovet for en egen juridisk ressurs er spesifikt nevnt i flere høringssvar. Embetene i Nordland og Innlandet foreslår en løsning der en felles juridisk ressurs for verneområdeforvaltere plasseres hos en av embetene.

4.2.2 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne

Tiltaket er ikke omtalt av alle statsforvalterembetene, men der det nevnes er embetene positive til at rollene klargjøres, flere peker på at rollene bør klargjøres i Hovedinstruks for Statsforvalteren. Statsforvalterne er i hovedsak positive til at de kan få en større rolle som faglig rådgiver til forvalterne. Statsforvalteren i Agder påpeker blant annet at det er krevende å kun ha personalansvar, og ikke faglig ansvar da ansvarsområdene henger tett sammen og det vil i mange tilfeller være umulig å skille på om et forhold sorterer under personalansvar eller faglig oppfølging.

Statsforvalteren i Innlandet mener den faglige rådgiverrollen til embetet som arbeidsgiver bør begrenses til generell opplæring, veiledning og tilrettelegging for erfaringsutveksling, slik at det ikke rådgis på innstillinger.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er positive til å ta på seg mer faglig rådgiving for forvalterne og ser at forslaget kan gi muligheter for større faglig samarbeid mellom forvalterne og statsforvalterens verneområde-medarbeidere. Embetet vurderer at det er positivt å få klargjort rollen som faglig rådgiver for forvalterne, da det er uklart i dag. En aktiv faglig rådgivningsrolle kan også åpne muligheter for et større faglig samarbeid mellom forvalterne og medarbeidere som jobber med forvaltning av verneområder som statsforvalteren har forvaltningsmyndighet for.

Verneområdestyrene uttrykker bekymring for at faglig rådgivning fra arbeidsgiver skal komme i konflikt med styrenes utøvelse som eget forvaltningsorgan, men det er bred støtte for en klargjøring av rollefordelingen mellom styret og arbeidsgiver.

15 av styrene nevner ikke tiltaket i sin uttalelse. Seks styrer nevner spesifikt at den faglige rådgivningen ikke skal gjelde forvalters innstilling, med mindre forvalter selv ber om veiledning.

Miljø-
direktoratet

4.2.3 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning

Tiltaket fremheves som et viktig punkt av 36 høringsparter, og nevnes ikke spesifikt i de øvrige. I dag har styrene egne arkivdeler i Elements-basene under sitt embete. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) mener at dette er en løsning som fungerer, og anbefaler ikke at det etableres egne arkiv til styrene, da det vil medføre store kostnader og et mer komplekst driftsmiljø. Ressursbehovet i STAF, for drift og dokumentforvaltning, vil øke betydelig.
STAF fraråder videre etablering av egne e-postadresser for styrene. Opprettelsen av en eller flere nye «domener», i tillegg til «statsforvalteren.no», vil ha store konsekvenser for drift og informasjonssikkerhet. Det er teknisk mulig å etablere støtte for flere UPN-er, men dette vil etter STAF sin vurdering medføre økt kompleksitet, større risiko for feil og flere sikkerhetsmessige utfordringer. Når en muliggjør flere tekniske identiteter (domener), medfører det et økt angrepsområde som må sikres. Dersom det etableres flere UPN-er, må det samtidig gjøres tilpasninger i flere tekniske løsninger for å sikre at disse håndterer flere identitetsuttrykk korrekt. Dette vil kreve betydelig internt arbeid, både teknisk og organisatorisk.

STAF anbefaler derfor at det ikke etableres støtte for flere UPN-er enn det som benyttes i dag.

4.2.4 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer

Tre av styrene støtter ikke tiltaket og 15 av styrene kommenterer ikke tiltaket i sin uttalelse. De resterende verneområdestyrene støtter tiltaket, med forbehold om at en omfordeling skjer i dialog med styret og etter avklaring med styreleder.

4.2.5 Øvrige foreslåtte tiltak

Innføring av "Forvalterskolen", hyppigere forvaltersamlinger, en formalisering av samarbeidet med besøkssenter, gjennomgang av forvaltningsknutepunkter og å legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene er ønskede tiltak fra alle høringsparter som har omtalt dette spesifikt. En del høringsparter har skrevet generelt at de er positive til alle foreslåtte tiltak.

5 Vedlegg

1. Oppdraget om organisering av verneområdeforvaltere
2. Høringsdokumentet
3. Høringssvar
4. Oversikt over knutepunkt

Miljø-
direktoratet

Forvaltningsmyndigheter for verneområder

Trondheim, 12.06.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar): 2025/15362	Saksbehandler: Hege Langeland

Presiseringer om skadefelling og lisensfelling i verneområder

Vi viser til vårt brev om skadefelling og lisensfelling i verneområdene 28. oktober 2025.

Bakgrunnen for brevet var flere henvendelser med spørsmål om hvilke regler som gjelder for felling av store rovdyr innenfor verneområdene, siden verneforskriftene har ulike unntaksbestemmelser knyttet til felling av vilt. I brevet ble det gitt retningslinjer for tolking av verneforskriftene.

Utgangspunktet for tolkning av verneforskriftene er forskriftens ordlyd. Verneforskriftene er imidlertid utformet på ulike tidspunkt, og siden viltloven tidligere ikke hadde et tydelig skille mellom begrepene jakt og felling, kan begrepet jakt også ha omfattet felling i noen verneområder. (De ulike fellingsformene av store rovdyr er omtalt i Miljødirektoratets veileder M-1440 Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag kap. 2.3.)

På bakgrunn av Miljødirektoratets brev 28. oktober 2025, har Klima- og miljødepartementet på forespørsel fra Rondane – Dovre nasjonalparkstyre gjort en konkret tolkning av hva som omfattes av begrepet jakt i forskrifter om Rondane og Dovre nasjonalparker, jf. departementets e-post 17. april 2026. Tolkningen av begrepet jakt har betydning for om felling er søknadspliktig etter verneforskriften.

Miljødirektoratet vil som følge av departementets tolkning i verneforskriften for Rondane og Dovre nasjonalparker gjøre følgende presisering:

Dersom forarbeidene f.eks. kongelig resolusjon eller verneplanen (høringsdokumentet) gir grunnlag for en slik tolkning, kan begrepet jakt omfatte felling av store rovdyr også i andre verneområder.

Det må for hvert enkelt verneområde vurderes konkret om begrepet jakt også kan omfatte felling av store rovdyr, tilsvarende det Klima- og miljødepartement har vurdert for Rondane og Dovre nasjonalparker.

Vi ber forvaltningsmyndighetene legge dette til grunn i sin fremtidige forvaltning. Forvaltningsmyndigheten må selv tolke sine forskrifter med grunnlag i kongelig resolusjon og øvrige forarbeider. Miljødirektoratet gir veiledning ved behov.

For øvrig viser vi til at nyere verneforskrifter som hovedregel har spesifisert at felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Miljø-
direktoratet

For ordens skyld presiseres at kvotejakt anses som omfattet av begrepet jakt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS

Miljø-
direktoratet

Anárjohka nasjonalparkstyre	v/Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Pb. 700	9815	VADSØ
ÅNDERDALEN NASJONALPARKSTYRE	Postboks 700	9815	VADSØ
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Breheimen nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Folgefonna nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Færder nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Pb. 2076	3103	TØNSBERG
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Jomfruland nasjonalparkstyre	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Langsua nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Lofotodden nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
MØYSALEN NASJONALPARKSTYRE	STATSFORVALTEREN I NORDLAND Moloveien 10	8003	BODØ
RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Reisa og Ráisduottarháldi	Postboks 700	9815	VADSØ
ROHKUNBORRI NASJONALPARKSTYRE	Postboks 137	9365	BARDU
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
SEILAND NASJONALPARKSTYRE	Statsforvalteren Troms og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan	Postboks 2600	7734	STEINKJER
STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark Postboks 700	9800	VADSØ
VARANGERHALVØYA NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren T og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
ØVRE PASVIK NASJONALPARKSTYRE/ BÁHCAVEAJI ÁLBMOTMEAHCCI	c/o Statsforvalteren i Troms og Fin Statens hus Damsveien 1	9800	VADSØ
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	Postboks 325	1502	MOSS

Ålfotbreen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde		6404	MOLDE
VERNEOMRÅDESTYRET KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
VERNEOMRÅDESTYRET FOR LYNGSALPAN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	c/o Fylkesmannen i Troms Postboks 6105 Stakkevollan	9291	TROMSØ
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Verneområdestyret for Nordkvaløya-Rebbenesøya	Postboks 700	9815	VADSØ
Nærøyfjorden verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LVO	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Verneområdestyret for Setesdal vesthei, Ryfylkeheiane, Frafjordheiane	Postboks 504	4804	ARENDAL
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Stølsheimen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Sølen verneområdestyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Verneområdestyret for Trollheimen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Vega verneområdestyre	v/Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ

Fra: Muriteigen, Ole Tvete[Ole.Tvete.Muriteigen@sor-fron.kommune.no]
Sendt: 17.04.2026 14:44:28
Til: Stensby, Trond;Skarsaune, Ingvild[trond.stensby@statsforvalteren.no;ingvild.skarsaune@statsforvalteren.no]
Tittel: Fw: Oppfølging møte om jakt og felling i verneområder

---

Fra: Hansen Kristoffer André <Kristoffer-Andre.Hansen@kld.dep.no>
Sendt: fredag, april 17, 2026 13:24
Til: Muriteigen, Ole Tvete <Ole.Tvete.Muriteigen@sor-fron.kommune.no>
Kopi: Postmottak KLD <postmottak@kld.dep.no>
Emne: Oppfølging møte om jakt og felling i verneområder

Hei, Ole

Jeg viser til møte 27. januar om skade- og lisensfelling i Dovre og Rondane nasjonalparker, der jeg lovte å se nærmere på saken.

Departementet har nå, i samråd med Miljødirektoratet, gjort en ny vurdering av det rettslige grunnlaget for kravet om søknad for slik felling, og kommet til at det ikke er grunnlag for et slikt krav i nasjonalparkene Rondane og Dovre.

På den tiden vernevedtaket ble truffet, var det ikke praksis for egne unntak for felling i verneforskriftene, bare for jakt. Spørsmålet er om dette unntaket var ment å bety at felling ikke var tillatt, eller om «jakt» her må forstås i utvidet betydning og også omfatte fellling.
Vi finner forholdsvis klare holdepunkter i den kongelige resolusjonen som ligger til grunn for vernevedtaket for at felling var ment å være tillatt. Vi viser til uttalelsene fra den daværende fylkesmannen i Hedmark som departementet gjengir i kapittel 7.9.1 i resolusjonen, om at at felling av rovdyr skulle håndteres i tråd med den generelle forvaltningsstrategien for rovvilt også innenfor verneområdene, som slått fast i St. meld. nr. 35 (1996-97) s. 71 (kap 7.2.4.1). Selv om verken direktoratet eller departementet kommenterer dette direkte, er det mest nærliggende at de delte dette synspunktet. Dette underbygges blant annet av direktoratets uttalelser gjengitt i kap 7.6.3 i kgl. res om at «(d)en nye nasjonalparken med tilgrensende områder i Oppland og Hedmark er blant de aller tyngste om mest skadeutsatte rovviltområdene i landet» og at «SNOs arbeid med rovvilt bør styrkes i området». I tillegg understøttes det av uttalelser i andre vernevedtak truffet omtrent på samme tid om at rovdyr ikke skulle forvaltes strengere innenfor nasjonalparkene enn utenfor.

Videre fremgår det av kapittel 7.9.1 i resolusjonen at jakt i nasjonalparkene «som hovedregel» reguleres gjennom viltlovens bestemmelser (og altså ikke gjennom verneforskriftene). Verken direktoratet eller departementet uttaler i resolusjonen noe som tyder på at dette var ment annerledes i disse konkrete verneområdene, og ordlyden i forskriften legger også opp til dette. På tidspunktet for vernevedtaket fremgikk reglene for skadefelling av viltloven (disse ble senere avløst av naturmangfoldloven § 18). Selv om

viltloven hadde egne regler for felling, var ikke skillet mellom jakt og felling fullt ut gjennomført. Flere av lovens bestemmelser som etter sin ordlyd gjelder jakt, var (og er fortsatt) forutsatt også å gjelde felling.

Vi mener derfor at «jakt» i verneforskriftene for Dovre og Rondane nasjonalparker må forstås slik at de også omfatter felling, og at skade- og lisensfelling derfor ikke er søknadspliktig etter verneforskriftene for Rondane og Dovre nasjonalparker.

Med vennlig hilsen,

Klima- og miljødepartementet

Kristoffer Hansen
Statssekretær

Mobil: +47 46 61 38 73

Miljø-
direktoratet

«MottakerNavn»en
Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Kommuner med forvaltningsmyndighet for verneområder
«Kontakt»

Trondheim, 28.10.2025

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
«Ref»	2025/15362	Tone Lise Alstad Eid

Skadefelling og lisensfelling i verneområder

Miljødirektoratet har mottatt flere spørsmål om krav om tillatelse til skadefelling og lisensfelling innenfor verneområder. Bakgrunnen for spørsmålene er at verneforskriftene har ulike unntaksbestemmelser knyttet til felling av vilt.

Verneforskriftene gjelder side om side med annet regelverk. Det innebærer at aktiviteter og tiltak i verneområder må være tillatt både etter verneforskriften og annet regelverk aktiviteten eller tiltaket reguleres etter, som for eksempel viltloven eller motorferdselloven.

Hvert enkelt verneområde har en egen verneforskrift. Verneforskriftene er vedtatt på ulikt tidspunkt og da etter ulike maler. Dette innebærer at reglene vil variere mellom områdene. Dette er ikke alltid tilsiktet, noen problemstillinger ble ikke vurdert eller var ikke aktuelle på vernetidspunktet.

De konkrete reglene om skadefelling og lisensfelling følger av viltloven som regulerer jakt, fangst og felling av vilt.

I de fleste verneområder gir verneforskriften direkte unntak for jakt. Dette innebærer at jakt kan skje i verneområdet i tråd med viltlovens regler.

I nyere verneforskrifter er det også gjort unntak for felling. Dette varierer imidlertid mellom områdene, i noen områder er det kun gjort unntak for skadefelling og ikke lisensfelling.

Gjeldende forskriftsmaler har et generelt unntak for felling, og for noen verneområder som ikke har slikt unntak i eksisterende verneforskrift kan det være behov for å endre verneforskriften på dette punktet. Slike innholdsmessige endringer kan ikke gjøres av Miljødirektoratet etter delegert myndighet. Miljødirektoratets myndighet til å gjøre endringer i vedtatte verneforskrifter følger av naturmangfoldloven § 34 sjette ledd. Siden endring av verneforskrifter krever høring og vedtak ved kongelig resolusjon, er det etter Miljødirektoratets vurdering hensiktsmessig å gjøre slike endringer sammen med andre endringer eller revisjonsbehov i de aktuelle forskriftene.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

I områder hvor det i verneforskriften ikke er gjort unntak for skadefelling og/eller lisensfelling, krever denne aktiviteten tillatelse og må behandles på samme måte som alle andre tiltak som må søknadsbehandles i verneområdet.

Det er den enkelte jeger som må ha tillatelse. Det er imidlertid ikke noe i veien for at en person søker på vegne av flere, f.eks. et jaktlag. Forvaltningsmyndigheten kan utforme standardiserte tillatelser som går ut til de som søker. En slik tillatelse kan også gjelde hele verneområdet dersom det er grunnlag for dette, eller gis som en samletillatelse til flere så lenge det fremgår av tillatelsen hvem som er omfattet.

En tillatelse må fylle kravene til enkeltvedtak og også omfatte de vurderinger verneforskriften og naturmangfoldloven krever. I tilfeller hvor verneforskriften ikke har særskilt bestemmelse som åpner for å søke om tillatelse, må søknaden vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Det vil være mulig å gi en flerårig dispensasjon i områder hvor det vurderes som aktuelt at behov for felling ofte oppstår. Alternativet er at det omsøkes når behovet oppstår. Dersom det er behov i en akutt sitasjon, for eksempel ved skadefelling, kan forvaltningsmyndigheten gi en muntlig dispensasjon som skriftliggjøres i ettertid.

Det er viktig at eventuelle tillatelser som gis er kontrollerbare. Også eventuelle flerårige dispensasjoner må være avgrenset i tid, slik at dispensasjonen ikke innebærer en forskriftsendring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

ST 34/26 Eventuelt